

גיליון מס. 109 • ט' בשבט תשמ"ח • 28.1.88
שבוע ספורט
מעריב
מחקר חדש: האלימות בכדורגל הישראלי
מוסף "מעריב לילדים" היום, בעמודים 21-23
חגיגת המרוצים הגדולה מגיעה לביתך
עם דגמי שלט רחוק TAMIYA
מבצע
כל הקונה מכונית עם שלט רחוק מתוצרת TAMIYA יקבל חינם קלטת וידאו מרהיבה המדגימה את ביצועי המכוניות השונות של חברת TAMIYA
המבצע עד 29.2.88 או עד גמר המלאי.
MONSTER BEETLE
FOX
• הגיעו דגמים חדשים
הגיע מבחר גדול של דגמי מכוניות עם שלט רחוק: מכוניות ספורט, מכוניות מרוץ מסדרת הגרנד־פרי (F2-ו F-1) ומכוניות הראלי והבאגי.
• שלט רחוק ACOMS
מערכת בקרת רדיו דיגיטאלית פרופורציונאלית, 27MHZ, 2 ערוצים. ניתן להשיג גם הסיברים, מערכות SERVOS ומטענים, הכל מתוצרת ACOMS יפאן.
• כל האביזרים לתחזוקה שוטפת
מבחר רב של חלקי חילוף אורגינאלים כגון: גלגלים, חלקי מרכב, קפיצים, פיוזים, קונקטורים (מחברים) ועוד ועוד...
ובנוסף מערכת כלים המותאמת לדגמים השונים.
• המרוץ מתחיל אסור לחכות
במרוץ המרותק הזה אתה חייב להשתתף. תוכל למצוא את מיטב דגמי TAMIYA (טמייה) בחנויות הצעצועים המובחרות.
בחר לך את הדגמים האהובים עליך והתרפתקאה כבר התחילה.
להשיג בחנויות תחביבים וצעצועים ובחנויות הבאות:
תל־אביב "שוק הצעצועים" אלנבי 79 טל. 290438, "צעצועי אלדה" דיזנגוף טל. 291015, "צעצועי אלדה" אלנבי 81 טל. 292969, "צעצועי אלדה" דיזנגוף טל. 230228, "ג'ומבו טויס" ח' באייר 22 ככר המדינה טל. 259315.
רמת־גן מאמא יוקרו קניון איילון טל. 704326
פתח־תקוה "דורונית" מוהליבר 2 טל. 921603.
חדרה "התחביב של דבליה" הלל יפה 20 טל. 06-338982.
אשדוד "מאמא יוקרו". מרכז מסחרי ד' טל. 08-542816.
כפר־סבא "מאמא יוקרו" ויצמן 87 טל. 052-442118.
רעננה "גיל לי" חנקין 2 טל. 052-450851.
אילת "צעצועי שלום" מרכז שלום 237 טל. 059-74881.
ראשל"צ "רדיונית" עין חקורא 12 טל. 953914
נהריה "עט וספר" געתון 20, טל. 04-920322
המכירה בסיטונות
Columbia TRADING & INDUSTRY Ltd
TAMIYA
TAMIYA - מודלים להרכבה הטובים ביותר בעולם
תוצרת יפן

מאיר ריפמן

"הבעיה מס. 1 — רק הכסף מעניין את הישראלים"

סילבן שטרוסברג. הבעיה היא מנטאליות (צילם: גרי אברמוביץ')

סוכן כדורגלנים יהודי מאנטוורפן, מותח ביקורת חריפה על כוכבי הכדורגל הישראלים ■ "השכר הממוצע של כוכבי נבחרת בלגיה נמוך בהרבה מזה של ישראל" ■ "השכר של משה סיני העונה בהפועל ת"א – זה גנגסטריזם!" ■ "אבא אבן יכול לעזור לשלב את הכדורגל הישראלי באירופה. לו, לא יגידו לא" ■ "הזהרו מכוכבי מזרח אירופה שמחפשים לשחק במערב"

אורח לרגע רואה כל פגע – האימרה הקולעת הזאת מתאימה ליהודי־בלגי, סילבן שטרוסברג, 47, בעל סוכנות כדורגלנים ידועה, באנטוורפן, שביקר בישראל בשבוע שעבר, עם נבחרת ארצו. ניקו קלסאן, פרנקי ואן־קורטרן, פטריק ואן־וורט, דימיטר בוי, אלכס צ'ריאטינסקי, קשי, אוקנון – הם חלק מהחבורה הנכבדה שהוא מייצג. מספרים שהיה לו גם חלק בעיסקת אנצו שיפו. כמי שמרבה לסייר בעולם ושהכדורגל הוא מקצועו, פת לחמו – וכיהודי, שהנעשה בישראל קרוב לליבו – היה לו הרבה מה לומר, והדברים וודאי לא ינעמו לעסקנים בהתאחדות ולשחקנים.

שטרוסברג נעים ההליכות, בחליפה ועניבה, איננו מחפש רעש וכותרות. דבריו כנים, יוצאים מהלב. לא מטייח. הרושם שמותיר הוא אמינות. עבורו זה מקצוע – לא חלטורה.

פחות מאשר בישראל

נועדנו כיממה לפני המשחק עם בלגיה. ביקש לדעת את הרכב נבחרת ישראל. מהנתונים שגונבו לאוזניו על שכרם של כדורגלני הנבחרת ועל סמך הידע שלו על שכרם של שחקני ההרכב הראשון של בלגיה, קבע: "ממוצע השכר של שחקני נבחרת בלגיה, נמוך בהרבה מזה של ישראל. חמישה שחקנים מנבחרת בלגיה מרוויחים הרבה פחות ממה שמרוויחים בישראל!"

הנה כמה דוגמאות: שכר הגג של מארק דהיתריזה (פ.צ. בריז') מהחלוצים הטובים בבלגיה – 100 אלף דולר ברוטו. בשוק ההעברות הוא שווה להערכתו 3 מיליון דולר! אחד מלקוחותיו (באמצעות הסוכן הישראלי אשר הרשקביץ) הוא קפטן הפועל ת"א משה סיני. הוא ששידכו לבורן. מה היה שכרו של סיני שם? שטרוסברג לא נקב במספרים אבל הרגיש: "הוא קיבל כפול מהשחקן הכי יקר של בורן..."

כשנודע לו שסיני עשוי להרוויח בהפועל ת"א, מיום שובו מבלגיה ועד סוף העונה, כ־60 אלף דולר – הגיב בתדהמה: "זה גנגסטריזם, מי משלם סכום כזה?..." כששמע שרגיאל בריאלובסקי, מרוויח העונה, כ־120 אלף דולר, כמעט נפל מהכסא: "מהזו באנדרלכט, מועדון היוקרה הבלגי, אין שחקן שמקבל סכום כזה". לדידו, בריאלובסקי מתאים לאולמות, בטח לא לליגה הבלגית.

אחרי כן שאל וענה: "איך אפשר להביא כדורגלנים ישראלים לבלגיה, אם הם רוצים יותר כסף משחקני צמרת בבלגיה? רק הכסף זה מה שמעניין את הישראלים. יותר קל ומשתלם להביא פינים, ניגרים או מזאיר, הקרובים מנטאלית לכדורגל האירופי המקצועני, ומבקשים כסף קטן, מאשר ישראלים שאין להם מנטאליות של מקצוענים".

חולשת ההתאחדות

בהמשך עבר "לטפל" בנושא הכאוב: השתלבותנו באירופה. "אין זה נורמאלי שישראל מצויה כ־30 שנה בכדורסל האירופי ובכדורגל היא בחוץ. זו הוכחה לחולשתה של ההתאחדות כאן. מכל דבר קטן שמתרחש בישראל, עושים רעש. לא שמעתי בפיפ"א או באופ"א שעשו רעש בעניין שילוב ישראל באירופה".

כשסיפרתי לו שעסקנים נוסעים כל הזמן לקונגרסים ולפגישות, חייך: "זה תלוי בכח שמפעילים וגם מי שעושה זאת... צריך לשלוח אישיות. לדוגמא: אם ישלחו את אבא אבן, אי אפשר יהיה להגיד לו לא... הוא דמות ואישיות מקרינה. הכדורגל באירופה ובעולם זו הצגה – הרבה יותר מפוליטיקה. אם ישראל תהיה באירופה, כל אחד ידע מיהי. רק אם תשחק באירופה תהיה ישראל למדינת כדורגל".

מדברים על פתיחת השערים לזרים, בעונה הבאה בישראל. שטרוסברג וודאי ייכנס לשוק החדש הזה. יהיה לו היצע וגם אזהרה: "אם המאמן היוגוסלאווי בנבחרת ישראל, יצליח, אני יכול להבטיח שתהיה לכאן ריצה מטורפת של שחקנים ממזרח־אירופה – יוגוסלוויה, הונגריה, פולין, צ'כיה ורומניה. משם אפשר לצאת רק מגיל 28 ומעלה. אני מזהיר אתכם. השחקנים שיבואו משם יגידו שהם בני 28 – אבל למעשה יהיו בני 36, כי מזייפים את גילם... ואז כולם יתאכזבו, וזו תהיה מכה קשה. לכן כדאי לעבוד עם משרד מסודר של סוכנות שחקנים, ולא עם חאפרים... בסכומים שמשלמים בארץ, אני יכול להביא בקלות שני שחקנים לכל קבוצה. אני גם מבטיח שבפחות כסף ממה שמקבלים הישראלים, הם 'יאכלו את הדשא' ויטרפו את היריב".

[illegible]

מהיכרותו את המנטאליות של הישראלים, הוא מפקפק בכך שהזרים יעלו את רמת הכדורגל. "אפשר לרכוש עשרה זרים לכל קבוצה, אבל זו בעייה מנטאלית מבפנים, ואותה צריך לשנות. יכול להיות שבמקום שהזרים יעלו את הרמה, האחרים יורידו אותם...", אומר שטרוסברג.

ומה על יצוא ישראלים לחו"ל? יש בישראל כמה כשרונות בני 16־17. סיפרו למשל לשטרוסברג על "קפטן" הנערים והנוער, רן בן־שמעון, שהומלץ לחו"ל וגם על אחרים, אולם שערי אירופה חסומים בפניהם. "שחקנים כאלו לא יכולים להיות מקצוענים כי בשנים הטובות ביותר שלהם עליהם לשרת בצה"ל. אי אפשר לרקוד על שתי חתונות. שחקן טוב, צריך ללכת עכשיו לחו"ל ולשרת בצבא אחר כך – אחרת לא יהיה מקצוען. נער מתחת לגיל 17 אינו נחשב זר".

[illegible]

ומה רעתו על הישראלים המופיעים עתה בבלגיה?

על אלי אוחנה, אמר: "שחקן טכני ברמה גבוהה מאוד, שמעלה את רמת קבוצתו. חכם מאוד במשחקו ונמצא בתנועה כל הזמן. אבל עדיין לא בשיאו. אם ימשיך כך, ירוצו אחריו מועדונים אחרים ומכלן תרצה בעדו הרבה כסף. הוא פופולארי מאוד. הבחורות אוהבות אותו. בבלגיה האנשים קרים, ואם הם צועקים 'אלי, אלי' זה מראה שהוא 'סחורה'. אני לא משווה את זה לאהדה שהיתה לו כאן, כי גם לי יכולים בישראל לצעוק..."

על רוני רוזנטל: "בקבוצתו אוהבים אותו מאוד. לדעתי, שחקן לא יציב וזו בעייתו. מתאים לבלגים, כי הוא חזק ומהיר, אבל מאבד כדורים. אני לא מנהלו, אך אם הייתי, לא הייתי מתבייש להציעו למועדונים באנגליה".

איל בגלייבטר (שאותו הוא מייצג): "יש לו אפשרות להצליח בשנה הבאה, כי הוכיח שיש לו רצון ואופי. היו לו הצעות לחזור לארץ ודחה אותן, מה שמוכיח ששחקן שכל כך רוצה, למרות שהוא בליגה השנייה, ולא משחק – הוא מקצוען אמיתי". ■

שבועספורט

מודעות: נילה שניידר טל': (03)439442

עורך: אלכס דורון
עריכה: טובי פולק
עריכה גרפית: לוסי קומיה, יגאל אופיר
צלם: עדי אבישי
עורך מדור הספורט: אבי בטלהיים

בשער

שוערי הדרבי הת"א, מחורתיים. למעלה: אלטר מהפועל. למטה: מרכוס ממכבי. (צילם: ע. אבישי)

עבודת גמר לתואר מ.א. באוניברסיטת חיפה על הנושא "האלימות בכדורגל הישראלי כתופעה רב־ממדית", זכתה לציון הצטיינות ■ המחברת, מירה פרבשטיין, אם לשניים, אוהדת מכבי חיפה, מצביעה כל כך שרמת האלימות בקרב אוהדי הקבוצות הערביות היא מן הגבוהות בישראל ■ במקומות מסויימים, לרוב בישובים קטנים, הכדורגל איננו רק ספורט, הוא מלחמה והקבוצה המקומית מייצגת מעמד חברתי, כבוד וגאווה לוקאלית ■ ככל שהצפיפות ביציעים גדולה, כך רמת האלימות של האוהדים גבוהה יותר ■ מדוע רמת האלימות בליגה הארצית נמוכה יחסית? ■ מה היתה השפעת מלחמת לבנון על גל האלימות בכדורגל

יונתן הללי

"רמת האלימות בקרב אוהדי הקבוצות הערביות היא בין הגבוהות בכדורגל בישראל", קובעת החוקרת מירה פרבשטיין בעבודת גמר, 200 עמודים, על הנושא "האלימות בכדורגל כתופעה רב־ממדית", שהוגשה לקבלת תואר "מוסמך" (מ.א.) בחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת חיפה.

העבודה, אחת הראשונות מסוגה בישראל ולדברי המחברת גם בין הבודדות בעולם שטיפלו בנושא כה מרובה, בחנה את הבעיה ב־14 השנים האחרונות, הכנתה וכתיבתה נמשכו ארבע שנים (מ־82'), היא בוצעה בהדרכת פרופ' משה סמיונוב וזכתה בציון־הצטיינות.

למעט הליגה הארצית

במחקרה מבדילה גב' פרבשטיין בין אלימות של אוהדים לבין אלימות של שחקני הקבוצות, והיא קובעת כי רמת האלימות של קבוצות ואוהדי כדורגל מהערים הגדולות בישראל, היא הגבוהה ביותר ושל קבוצות ואוהדים מישובים כפריים (מושבים, כפרים וקיבוצים), היא הנמוכה ביותר. בישובים הערביים, רמת האלימות של הקבוצות, היא בין הנמוכות. ככל שהליגה גבוהה יותר, רמת האלימות המוצגת בה גבוהה יותר – למעט הליגה הארצית.

פרבשטיין מסבירה כי ההבדלים ברמת האלימות בין הקבוצות, קטנים יותר מאשר בין האוהדים שלהן, כיוון שציבור הכדורגלנים הוא המגוון יותר, גם בשל ניידות השחקנים הגבוהה מקבוצה לקבוצה. עובדה היא, ששחקנים רבים משחקים תקופות מסויימות יחד, אך אינם גרים כלל בישוב שאותו מייצגת קבוצתם.

לעומת זאת, החלק הארי של האוהדים, הוא בדרך כלל מאותו ישוב, ממנו באה קבוצתם – בעיקר בליגות הנמוכות. האוהדים שמגיעים למגרשים, אוצרים בקירבם את המתחים החברתיים מישובם. הדבר בולט בעיקר בישובים הקטנים; ככל שתחושת הלכידות והשייכות חזקה יותר – קל יותר לאוהדים לראות ביחיד או בקבוצה מסויימת, את המייצגים שלהם והמאבק במגרש הופך להיות קונפליקט בין קבוצות מתחרות.

קונפליקט בעל אופי אישי

"זהו קונפליקט מעבר להיבט הספורטיבי שמתרחש במגרש. כל מה שמתרחש עם הקבוצה, נוגע אז, אישית, לאוהדים. זוהי מעין מסירת האגו האישי לקבוצה. תחושה זו, באה לידי ביטוי, כפי שנכתב באחד העיתונים: 'הכדורגל איננו הספורט, זוהי – עבור הבחורים – מלחמה שיש לנצח בה'. מתברר, שלאוהדים הקבוצה שלהם היא הרבה יותר מסתם 'קבוצה למשחק'. הקבוצה מייצגת אותם, את עירם, שכונתם, מעמדם החברתי, הכבוד והגאווה שלהם".

מכאן, קובעת עבודת המחקר, המשחק מהווה גירוי להתפרצות רגשות לוקאל־פאטריוטיים, באמצעותם מבטא האוהד את הזדהותו עם החבורה והישוב שבו הוא גר.

תופעת הלוקאל־פטריוטיזם חזקה במיוחד במיגזר המיעוטים, שבו השייכות וההזדהות היא לחמולות שונות, לכיתות דתיות או למפלגות פוליטיות. המתח כאן עולה לרמה שגוררת התפרצויות אלימות. רמת לכידות זו גבוהה בעיקר סביב קבוצות בישובים כפריים, שכונות קטנות, ישובים חדשים וישובים ערביים וקשורה לעובדה, כי בישובים אלו קיימת קבוצת כדורגל אחת או שתיים המלכדות סביבן את אהדת הצופים המקומיים.

מירה פרבשטיין. "אין ספק כי כדורגל ללא אלימות יהיה מהנה לכולנו".

המחקר מוקדש למכבי חיפה

"גם אם אשה וכדורגל זה נשמע מוזר, אני משוכנעת, שהיום יותר מתמיד, אני יכולה לעזור בכל התחומים. הייתי רוצה מאד להיכנס לענף, כי ביכולתי לתרום לגיבוש קבוצת כדורגל", טוענת מחברת המחקר.

מירה פרבשטיין (ב.א. בחינוך וסוציולוגיה ועתה גם מ.א. בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה), סיפרה כי החלק הקשה בהכנת העבודה היה איסוף הנתונים. לצורך כך "התנחלה" כהגדרתה במשרדי ההתאחדות לכדורגל, עיינה שם במשך שנה, 6–8 שעות ביום, בדו"חות על אלפי עבירות משמעת שנעברו ב־14 השנים האחרונות.

היא אם לשניים (עמרי ועינב), "אוהדת שרופה" של מכבי חיפה. "במהלך העבודה צפיתי בכל מיני משחקים שלה, בחנתי מהיציע שגיאות שיפוט, עבירות משמעת, התנהגות השחקנים והתנהגות הקהל. קראתי מחקרים רבים שנעשו באירופה בנושא זה, ועמדתי על מאפייני האלימות באותן מדינות".

במהלך ההריון עם הבן, אושפזה עקב רעלת וסכרת הריון וניצלה את ימי האישפוז לקריאת חומר בנושא זה. לאחר מכן עברה תקופת משבר ורק אחרי שלושה חודשים נוספים, קיבלה "פוש אחרון" לסיום עבודת המחקר.

בנוסף לכך היתה גב' פרבשטיין פעילה במרכז הסיוע לנפגעות אונס, עוזרת הוראה בחוג לסוציולוגיה, חברה בהתנדבות בועדת החינוך ובועדת הקבלה למושב השיתופי גבעת־אלה, שאליו תצטרף עם משפחתה ביולי הקרוב. כיום היא מנחה להורים בבתי הספר, בנושא חינוך ילדים.

"תקופת הזוהר של מכבי חיפה – הזכייה בשתי אליפויות – העניקו לי המון. האוהדים הרבים שלה – כועסים, שמחים ומשולהבים – הוכיחו שעבודתי איננה תלושה מהמציאות. מרבית הדברים שחקרתי אובחנו בבירור במגרשים. זה נתן לי מוטיווציה לבדוק את הנושאים המורכבים. אני מופתעת מאוד מכמה מימצאים, אבל חשה סיפוק שעשיתי משהו טוב".

את פרופ' משה סמיונוב, המנחה בעבודתה, היא מגדירה כ"אחד המעולים... בעידודו הרגשתי פריחה אינטלקטואלית. הוא עזר לי בגיבוש הרעיון הכללי ותודות לו, התוצאות הסופיות של העבודה היו יותר ממרשימות".

המחקר שלה מוקדש למכבי חיפה: "מה הפלא, אני אוהבת את הקטנה והקבוצה, כמיקשה אחת, היתה לי לעזר רב במהלך הכנת המחקר".

בערים, קיימות כמה קבוצות כדורגל – כך שהצופים מתחלקים באהדתם לקבוצות השונות ואין קבוצה אחת אשר כבוד הישוב כולו מוטל על כתפיה. לפיכך אנו מוצאים רמת לכידות נמוכה יותר בקרב הצופים מישובים גדולים. כך גם קטנה תחושת הלוקאל־פטריוטיזם וסביר להניח, כי סף הגירוי אשר יגרום להתפרצות מעשי אלימות, יהיה גבוה יותר אצל אוהדים מישובים אלו. בערים, קטנה תחושת הלוקל־פטריוטיזם.

רמת הלכידות

על רמת האלימות של האוהדים, קובעת פרבשטיין, משפיעים גם המבנה, המיקום הסביבתי ואיכותו של האיצטריון, כמיתקן – ובעיקר היציעים. ככל שהצפיפות שם גבוהה יותר, רמת האלימות של האוהדים גדולה.

"ועדת מומחים בראשותו של הרינגטון הצביעה על כך כי אצל אוהדים המצטופפים ביציעים, מתעורר מצב הדומה לטראנס היפנוטי בשל דוחק והתרגשות – עד כדי אובדן המעצורים הפנימיים. תחושה זו, כנראה, גורמת לצעירים להעדיף את יציעי העמידה הצפופים על מקומות הישיבה הנוחים...

"בישראל לא קיימים מגרשים שבהם יש מקומות עמידה ... האיצטריונים רק לעיתים רחוקות מלאים במספר צופים גדול עד כדי יצירת תחושת הצפיפות... לא כך בישובים הקטנים, כמו ישובים ערביים וערים חדשות, שבהם המגרשים, בדרך כלל, יותר קטנים... בחלק מהמגרשים אין יציעים... מובן שמצבים אלו תורמים לתחושה אקולוגית ופסיכולוגית של צפיפות".

הפגנת אומץ וקשיחות

החוקרת טוענת עוד שככל שהקבוצה עולה בליגה, כן רמת האלימות שלה ושל אוהדיה – גוברת. "ככל שיורדים בליגה פוחתת רמת האלימות, הן של הקבוצות והן של האוהדים... כלומר, ככל שעולים בליגה, כך מתקרבים יותר לפיסגה ולכן המוטיווציה לנצח ולהגיע לצמרת – מתחזקת... לעיתים קרובות פירוש הדבר להפגין אומץ, התנהגות קשוחה וכושר לחימה נועז".

סיבה אפשרית נוספת לגידול באלימות, קשורה במספר הצופים בליגות הגבוהות: ככל שהליגה גבוהה יותר מספר הצופים במגרשים גדול יותר וככל שהקהל גדול יותר, כך גם התנהגות השחקנים אלימה יותר.

מימצא אחר מגלה כי רמת האלימות של קבוצות ואוהדים מהליגה הארצית, נמוכה בצורה משמעותית. הסיבות-לכך: מרבית הקבוצות מגיעות מאיזורים שבהם יש קבוצות מהליגה הלאומית, או מופיעות בה קבוצות שנשרו מהליגה הלאומית, ולאור כשלונותיהן נעשו אוהדיהן אפאטיים לקבוצה, ואולי אף נטשו אותה.

מימצאי המחקר מראים שאוהדי הקבוצות המצויות בצמרת הטבלה ובתחתיתה הם בעלי רמת אלימות גבוהה באופן משמעותי מרמת האלימות של אוהדי הקבוצות המצויות במרכז הטבלה.

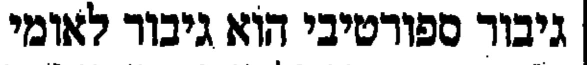
פרבשטיין מגלה כי רמת האלימות בישובים הערביים גדולה יותר וקיימת נטיה לעליה ברמת האלימות משנה לשנה, אם כי לא באופן שווה – "וזאת מעבר להבדלים הנובעים מההבדלים בין הליגות ומיקום בטבלה": בין עונת 1982/3 לבין עונת 1983/4, העליה היתה חדה יותר מאשר בין 83/4' ל־84/5'".

מלחמת לבנון – כסיבה

"כאשר לרמת האלימות הגבוהה שנתגלתה במימצאי המחקר בקרב אוהדים וקבוצות מישובים ערביים לעומת שאר סוגי הישוב, זהו מימצא חשוב שיש לתת את הדעת עליו", כותבת גב' פרבשטיין במחקרה. היא קובעת שבעונת 1983/4 חלה עליה תלולה ברמת האלימות, בשל מלחמת לבנון. "המלחמה פרצה בעונת המשחקים 1982/3 ואת החריגה ברמת האלימות אנו מוצאים דווקא בעונת 1983/4... בתחילתה נתפסה מלחמת לבנון בתודעת הציבור כמבצע צבאי מוגבל בהיקף ובזמן. המלחמה הוגדרה בידי הדרג המדיני כמבצע שלום הגליל: אופן הגיוס, היקפו ומסע ההסברה סביבו, היו שונים בתכלית (ממלחמות קודמות). רק לאורך זמן הוברר שאין מדובר במבצע צבאי קטן והציבור החל להתעורר מאוחר יותר... הביקורת החריפה על המלחמה, שנמתחה באמצעי התקשורת, נתנה אותותיה רק בהמשך, כשהמלחמה לא נסתיימה כפי שציפו והציבור נזקק לפרק זמן מסויים, כדי להגיב על המצב החדש. אפקט ההשפעה המאוחרת מסביר מדוע אנו מוצאים רמת אלימות גבוהה יותר רק בעונת 1983/4 ולא עם פרוץ המלחמה".

מחקרים קודמים מעידים כי חברה במצב מלחמה, תהיה מעורבת יותר בספורט אלים ובמעשי אלימות בכלל. "הזעם והעויינות של ערביי ישראל בעת מלחמת לבנון, בשל זהות לאומית וקשרים משפחתיים עם תושבי לבנון, גרמו לעליה באלימות במיגזר זה, באותה עונה".

בסיכום המחקר כותבת גב' פרבשטיין: "נראה כי מימצאים אלו פותחים פתח לגישה יותר אופטימית ביחס לצמצום תופעת האלימות במגרשי הכדורגל. כאן אולי מקומה של הפסיכולוגיה והסוציולוגיה הפרגמאטית. כל שיש לקוות הוא, שמימצאים אלו ומסר זה יעברו אל אנשי השדה וישמשו בידיהם כלי נוסף למניעה ולצמצום תופעת האלימות במגרשי הכדורגל. אין ספק שכדורגל ללא אלימות, יהיה ספורט מהנה לכולנו". ■

גיבור ספורטיבי הוא גיבור לאומי

"עבורי היה אבי רן סמודסאי למופת. מאד הערכתי אותו", אומרת גב' פרבשטיין. היא התייחסה במחקרה גם לפרשת מותו, בפרק הנושא את הכותרת: "הגורמים המעורבים באלימות בכדורגל, בחברה הישראלית".

וכך היא כותבת שם: "הספורט הוא חלק בלתי נפרד מחיינו בחברה הישראלית ובעולם כולו. את דוגמת מכבי ת"א בכדורסל אפשר לציין שוב ושוב... נציגי מוסדות ופוליטיקאים, מכירים בחשיבותו של הספורט, ובאירועי ספורט שונים מופיעים אישים כנשיא המדינה, חברי כנסת, ראשי ערים וכו'. בעת נצחונות של ספורטאים, קבוצת ייצוג או הנבחרות הלאומיות הישראליות בחו"ל, משוגרים אליהם מברקי־ברכה מראשי המדינה ושריה והם מוזמנים לישול חלק בקבלות פנים לכבודם, כשובם ארצה. שחקני צמרת זוכים להבחרות פומביות... חשיא בהכרת ערכו וחשיבותו של הספורט היה בהענקת פרס ישראל לטל ברודי, שייצג למעשה את הספורט כולו.

"מצד שני, התייחסות למאורעות חריגים שאין בהם מן השמחה והנצחון, מלמדים אותנו לא פחות על מקומם של הספורטאים, אלילי ההמון במדינה.

"מותו הטראגי של שחקן הכדורגל אבי רן היכה בתדהמה את הכל. חברי כנסת, אנשי ציבור ועשרות אלפי אוהדים מכל פינה ומכל גווני הקשת הפוליטית והספורטיבית, ביכו את מותו. ראש הממשלה אמר: 'הזדעזעתי'; יצחק נבון: 'זו אבידה גדולה'; ח"כ משה שחל הגדירו כ'אחד מעמודי התווך של הכדורגל הישראלי'. 'אבי רן היה שגריר נאמן ומוצלח לחיפה ולמדינת ישראל', ספד לו ראש עיריית חיפה. אמצעי התקשורת האדירו את שמו... הוא הובא למנוחת עולם בהלוויה לא פחות מהודרת משל מנהיגים ואנשי צמרת בחברה הישראלית. מה שמלמדנו בעליל שגיבור ספורטיבי הוא גיבור לאומי.

"הספורט בכלל ובפרט הכדורגל, נעשו תופעה רחבה בהיקפה ומורכבת יותר מבחינת ההיבטים השונים של המבנה החברתי והכלכלי, שקשורים בה. הכדורגל הוא הספורט הפופולארי ביותר. מספר העוסקים בכדורגל הוא גדול יותר מבתחומים אחרים; שיעור האנשים שפרנסתם על הכדורגל, גם הוא גדול יותר מבתחומים אחרים. הכדורגל הוא הפופולארי ביותר גם מבחינת הצופים המתעניינים בו בצפייה אקטיבית במגרשים או בצפייה בטלוויזיה והאזנה לרדיו.

בארץ, האמצעים המושקעים בספורט עצומים ומספר העוסקים בו הולך וגדל בהתמדה... סיקור אירועי הספורט בעתונות, ברדיו ובטלוויזיה רחב בהיקפו וזוכה לפי כל הסקרים לפופולריות רבה מאוד".

על הכוונת

ארז קופמן

לאחר 20 מחזורים בליגה הלאומית, יש מקום לבדוק את פירונם של החלוצים – לא הקשרים, לא שחקני העורף, לא שחקני מרכז השדה – אלא את המוציאים לפועל בכל קבוצה ■ דירוג ההבקעות

חוד החנית

חוד החנית של הכדורגל בעולם כולו הם החלוצים. הם המוציאים לפועל של עבודת קבוצה שלמה. הם שמקבלים את עיקר הכותרות, למחרת המשחקים. רומה כי אצלנו חלה ירידה ברמת חלוצי הליגה הלאומית.

לאחר משחקיה האחרונים של הנבחרת, טענו רבים (כולל המאמן מיחיץ) שרק אלי אוחנה ורוני רוזנטל "הבלגיים" יושיעו את ישראל ממצבה הקשה לפני אוקיאניה. משמע – אין לליגה שלנו מה להציע מול רוני ואלי.

האמנם? – סרקנו את קבוצות הליגה הלאומית, אחת לאחת, ובדקנו מה תרמו החלוצים ב־20 מחזורי הליגה העונה.

1. מכבי נתניה, ציון 9

המוליכה מנתניה כבשה את מספר השערים הגבוה בליגה (38), מהם הבקיעו החלוצים 24. שלום תקווה (13) הפעלולן הבלתי ניתן לבלימה, הוא אהוב הקהל בנתניה. גם במגרשים אחרים השאיר הרבה צבע ולא רק רשתות קרועות. אבל האיש שלי השנה בנתניה, הוא יגאל מנחם. לא רק בגלל 8 שעריו, אלא ובעיקר, בשל 7 בישוליו לשערים, המקנים לו את סינר רב־הטבחים של הליגה הלאומית עד היום.

עורד מכנס (2 שערים) מאכזב, אבל לזכותו (?) ייאמר, שכמעט לא שיחק. קשה לו לדחוק את הצמד הדורסני תקוה־מנחם, וגם כפציעת אחד מהם (וזה קורה די הרבה) – מעריף, ובצדק – המאמן זאב ולצר לשבץ בחוד את הקשר־חלוץ שלו רוני לוי (1 שער, 5 בישולים).

הקשרים בני לם (7 כיבושים) ורונן גבאי (4), מהווים לחלוצי נתניה מנועדתף מצויין. כמה קשה, בעונה טובה של השניים; לחשוב איך לבלמם, כשאתה חייב, אם אתה יריבם, גם להשגיח כשבע עיניים על מהירותו של מנחם וגם על תקווה, שחס וחלילה לא יקבל כדור בקופסת הרחבה.

2. הפועל פ"ת, ציון 8

חלוצי הפועל פ"ת, שכבשו העונה כבר 18 פעמים מתוך 27 השערים שהשיגה הקבוצה – מהווים, עבורי, את הפתעת העונה. מבחינת איכות הקו הקדמי, רק נתניה היתה טובה מהם בינתיים. את הקרדיט לכך חייבים לתת לשני שחקנים: למנוע הקישור הדינאמי והפיקח, יוסי שושני (שאינני מסוגל להבין כיצד נתנה לו באר־שבע ללכת בקלות שכזאת), אבל יותר ממנו לניר לוין (10 שערים), ששומר על יציבות מעוררת כבוד לאורך העונה כולה.

קו הנסיגה של ניר מהעונה החולפת, נקטע השנה. המשחק המהיר של פ"ת גורם לו לפרוח בפריצותיו הסוחפות לאורך הקוים וגם במשחק הרחבה שלו – שם הוא בטוח העונה.

שני לו בהבקעות וגם באיכות, הוא דורון רבינזון (6 שערים), שעבר את הכביש ממכבי. דורון, למרות אדישותו המפורסמת, הוסיף לקבוצה את חוש הריח המשובח שלו, ברחבת העונשין. כשדורון מתלהב הוא יודע לרוץ להתקפה מתפרצת ולא להתבלבל ברגע הקריטי. אבל כשהעניינים במגרש על מי מנוחות...

יש שכר לעמלו של אברהם גרנט (וגיורא שפיגל)

3. מכבי ת"א, ציון 8

בני טבק (9 שערים), שחר בראל (7) ואלי דריקס (2) הם, על הנייר לפחות, ההתקפה הטובה בליגה. אבל מה לעשות, למכבי יש את הבעיות שלה, והן רבות. לו היתה לה חוליית קישור ראויה לשמה, היאה היתה חוגגת העונה. אבל קישור אין לה והגנה מלחיצה רווקא יש (ראה מיקי כהן ושערו העצמי בשבת). תוסיפו לכך את פגרת הסכסוך הארוכה של דריקס, ואת פציעותיו שמנעו ממנו להיות במשחקיו הבודדים בכושר מינימאלי – ותבינו איזה פוטנציאל מותץ יש לגיורא, בחוד.

מהירותו של בני, ובעיקר נסיונו והימנעותו (הבולטת על רקע חבריו) מלהיכנס ללחצים ועצבנות, מציבים אותו בראש חלוצי מכבי. בראל, בפתיחת העונה, הדהים הגנות בפריצותיו ה"טנקיסטיות" על הקוים. אח"כ למדו כבר לעצרו עוד מאחור והוא החל להסתבך עם הכדורים שם. כחלוץ בלתי מנוסה, התייאש והחל לשחק קרימה יותר, ולכן עכשיו הוא בתקופת הבצורת שלו.

רק הפוטנציאל שלה (ראה פתיחת העונה) מציב את מכבי ת"א במקום השלישי, בדירוג החלוצים.

4. בית"ר ת"א, ציון 7

ירון כהן (6 שערים) ודוד לביא (5) הם עמודי

שחר בראל,
חדהים בתחילת העונה

התווך של התקפת בית"ר ת"א, שכבשה 15 מ־28 שערי הקבוצה. ירון הוא הטוב שבהם העונה והוא כבר איננו רק האיש של הקוים בבית"ר, הבחור. מנצל אמנם את מהירותו על הקוים (כך אוהב נסים כהן לשחק עימו), אבל משחק הרחבה שלו בקו עלייה והוא מגיע להרבה מצבי כיבוש. למרות שגם החמצותיו באותו הקו, הרי שיצחק שום יכול להיות מעודד מהתקדמות של כהן.

דוד לביא, למרות 5 כיבושים, איננו יעיל, יחסית למצופה ממנו ואפילו במשחק ראשו, הצד החזק שלו. אלי תגר (3) הביא לחוד את המהירות, ואיתו שיחקה הקבוצה משוחרר יותר – כי היו לה שני אגפים להפעיל. חלוצי הקבוצה תרמו גם העונה לשערים רבים, שהובקעו בידי קשריהם (אדרי 4, נסים כהן 3 וצמח 3) בזכות ריתוק שומרים אישיים ותנועה בלתי פוסקת ברחבת היריבה.

עבודה יפה עושה יצחק שום בקו הקידמי שלו.

5. הפועל כפ"ס, ציון 7

חלוצי כפ"ס כבשו העונה 15 שערים. אלי יאני, חלוץ וקשר בהתאם לצרכיו של המאמן שמעון שנהר, הוא הבולט שבהם (9) – למרות שהציג את יכולתו הטובה רק בכמה משחקים העונה. מאיר נזהר, מכוכבי כפ"ס בעונה החולפת, לא חזר לעצמו העונה, בעיקר במהירותו המפורסמת ובכוח פריצותיו, בשל פציעות טורדניות. שנהר שילב בחוליית החוד שלו גם את אורן מוחרר (1), גמרוד זוסים (1), איתן רביבו (1) ויצחק מימוני (0), דבר המצביע על אפשרויות התמרון הגדולות שלו שם.

יאני, מלך שערי הליגה אשתקד, משקיע את עיקר כוחו ההתקפי עור הרחק מהשער. משחקה המהיר של כפ"ס רק מועיל למאזן הבקעותיו. תנועתו הבלתי פוסקת, כשהוא נתמך תמיד לצירו ע"י איש קו לביצוע ראבל פאסים שינערו ממנו את שומרו עוד מחוץ לרחבה, יאני הופך לסכנה לכל הגנה. אלי ממשיך להיות דורסני גם במשחק הגובה ברחבת היריב.

נזהר, מימוני ובעיקר רביבו הם החולייה הקדמית המשקיעה ביותר בליגה במשימות טאקטיות, ודי בהצלחה. וזה, תשאלו כל מאמן, חשוב לא פחות ממאזן שעריהם.

6. מכבי חיפה, ציון 7

אולי הפתעה, אבל לקבוצת התחתית של מכבי חיפה (עוד הפתעה), יש חוליית חוד טובה ודורסנית, שמרבית קבוצות הליגה היו קונים בעיניים עצומות. עובדה: היא כבשה 16 מ־21 שערי הקבוצה. זאהי ארמלי (10) והפעלולן דניאל בריאלובסקי (3) שבא מאחור, הם סכנה לכל הגנה, במיוחד עם חיפה משוחררת ממשימות הביטחון השוטף של דרור קשטן מאחור. את ה־5–1 שלהם מול הפועל ת"א אני עדיין לא מצליח לשכוח.

המשחק ההוא מראה על הפוטנציאל הבלתי מנוצל. קשה להאשים בכך את קשטן, במיוחד כשמצבה העדיין של חיפה בתחתית, מונע ממנו את חופש הפעולה, מקדימה ומשאיר שם את דניאל מחפש כדורים, מאחור. כשהוא מוצאם – חסרים לו שחקני הסיוע ההתקפי, המצופפים מאחור בפאניקת התחתית ובפחד מפני הספיגה.

למרות הכל, זאהי עדיין מסוכן, וזאת למרות שבימי האליפות, זכה לפחות למספר כפול של כדורים. קשטן, לאור הוראתו למשחק איטי ומבוקר (שלדעתי רק פוגע בקבוצה), שלף מהכובע את צדוק מלכה (2 שערים שנתגלה כשחקן רחבה די יעיל, למרות שמיעט להבקיע.

מכבי חיפה במקום ה־11, חלוציה בשישי. מי אשם בכך?

7. הפועל ת"א, ציון 6

הטענה כי את האליפות לקחה הפועל ת"א של דור שוייצר ללא חלוצים – היא שטות. גם העונה מיעטו חלוצי הקבוצה להבקיע (7 שערים מ־21 שלה), אבל יצחק שניאור ממוקם חוק במקום השני בטבלה ונצמד לנתניה, גם בזכותם. צודקים כל מבקרי יכולת הסיום שלהם, שרק תוקנה במעט באחרונה בידי מיקי בן־שיטרית (4) ושבתאי לוי (2).

בני רובין (1) ותמיר לינהרט (0), נוסו בידי שניאור במשחקים רבים העונה, אבל לא שיפרו את מאזן כיבושי החוד של ת"א. שניאור, למרות הצהרותיו על בניית התשתית לעתיד, העדיף כצפוי את מיקי ושאבי, שחזרו לעצמם באחרונה. אבל מיקומם הנוכחי של חלוצי הפועל הוא לא בזכות הבקעותיהם.

"אף פעם לא דרשו מאיתנו החלוצים להבקיע בהפועל", הדובר: גיל לנדאו, חלוץ הקבוצה, היושב היום בבית. אולי היה מתוסכל, אבל יש בדבריו משהו מן האמת. משה סיני (6), רפי שמואל (3), יהודה עמר (2) ואלי כהן (2), הם קשריה הכובשים של הפועל העונה. שניאור ניתח את מצב הקבוצה והלך בעיקבות תפיסת שוייצר. החלוצים ימשכו את ההגנה, ינועו הרבה עם שומריהם והבדודים של סיני יוסטו לאגפים שלהם, כדי ששם יווצרו החורים לקשרים הבאים מאחור.

השיטה עובדת, יש הוכחות. אבל את זוהר ההבקעות השמור לחלוצים לא מקבלים חלוצי ת"א. אבל הם כבר התרגלו לזה.

8. בית"ר ירושלים, ציון 6

חלוצי בית"ר כבשו העונה רק 8 מ־27 שעריה – ולקבוצה שהורגלה לתפוקת אלי אוחנה, זו מכה רצינית מתחת לחגורה. היה ברור כי חלוצי הרכש, משה סלקטר (4) ורונן רוקמן (3), אינם המחליפים לאלי, אבל לדלות יכולתם ברחבה רק להם הפתרונים.

לעיתים מדכא ממש לראות את חוסר האיפוס במשחק הקרקע של משה ואת חוסר התועלת ברגע הקריטי אצל רוקמן. לזכות רוקמן המהיר, נרשמו כבר עשרות ניעורי הגנות ושומרים אישיים בכנפות המגרש. הוא גם מסר 4 כדורי הבקעה לחבריו. סלקטר מהווה עבורי אכזבה גדולה. מלבד כדורי הגובה המוגבהים לרחבת היריב, הרי שהעונה הוא נם את שנתו על המגרש, בין החמצה להחמצה, כמובן.

עם אורי מלמיליאן, המנוע האגוצנטרי מאחור (כבש 10 שערים וממעט לבשל העונה), לא קל לחלוצי בית"ר השנה. אורי גם פחות משקיע בכדורי עומק לשניים. משחק עם סלקטר, בעיקר במצבים

ניר לוין,
יציבות מעוררת כבוד

ניחים ואת רוקמן משתף יותר כשהוא לצידו. שינוי גדול לעומת ההכנה העיוורת שסיתח עם אלי אוחנה. וכשאורי משקיע הרבה יותר עבור עצמו (ירידה דרסטית בהיקף בישוליו, כשאוחנה איננו) – ממשיכים חלוצי הקבוצה לחפש את עצמם, וסופגים הרבה ביקורת, שרק חלקה היא באשמתם.

9. מכבי פ"ת, ציון 6.

תשאלו: מה עושים חלוצי קבוצת השבר־כלי של מכבי פ"ת במקום התשיעי? – התשובה פשוטה: לקבוצה חסר פוטנציאל בשחקנים שיאיימו מאחור על השער ויבנו את משחק ההתקפה. עוזב איל בגלייבטר לבלגיה ונשאר חלל הנמרח מהגנת הקבוצה ועד לצמד חלוציה – רפי כהן (6 שערים) וטל בניה (2). אבל השניים כבשו 8 מ־11 שערי הקבוצה.

רפי כהן, חלוץ בעל כישורי כידרור כשהוא ביום טוב, אומר תודה לאחר משחק שבו קיבל מצב הבקעה ברחבת היריב. טל בניה, אחד מאוחזי הכדור הטובים בליגה על הכנף השמאלית, יסתפק גם בפחות מזה, לאור העובדה שרפי כהן מחכה תמיד בקידמת הרחבה לכדורים מחבריו, ואילו הוא נאלץ לשרוף הרבה שטחים כדי לקבל כדורים לאגפו כשהוא עוד הרחק מהשער.

שימו את בניה בקבוצה אחרת ואולי יפסיקו לומר עליו שהוא כמעט לא מאיים על השער. תנו לרפי כהן שחקנים שאפשר לשתף איתם פעולה מאחור, ותראו איזה תוצרת אפשר להפיק ממנו. אבל הם נמצאים במכבי פ"ת ונאלצים לחרוק שיניים בשביל 8 שערים, כשחבריהם מבקיעים רק 3...

10. שמשון ת"א, ציון 5.

גדעון דמתי (4), שלמה אדרי (2) ושוקרון (1), מאכזבים העונה. דמתי משקיע הרבה בתנועה, אבל מגיע בקושי למצבי בעיטה לשער. זה כבר לא מה שהיה. אדרי הוא המלך הבלתי מעורער של מחמיצי הקבוצה. יום־טוב שוקרון כבר לא מגיע לביטוי בתכונה המפורסמת שלו מאשתקד – בפריצה עם הכדור מאחור, דרך המרכז בעיקר.

וכך נאלצת שמשון לשלוח את דמתי כמעט לבדו לחוד, ולהשקיע יותר בעבודת צוות ובהבריקות אישיות מאחור. נכון, היא עושה כך בדיוק כבר כמה שנים, אבל כמה ישמח יענקל'ה גרונדמן אם סוף סוף יהיה לו חלוץ ראוי לשמו. אולי הקשר יגאל הילל, כובש השלושער בשבת...

11. בני־יהודה, ציון 5.

שבעה שערים מכשרונות כמו רוד גורדנה (3), חזי שירזי (3) ודוד אייזנברג (1), הם תעודת עניות לחלוצי בני־יהודה. על השלישיה הצעירה הזאת גמרו כבר את ההלל, לאחר הסגנות שבה זכתה הקבוצה בעונה החולפת. להזכירכם: גורדנה הבקיע אז 9 פעמים, אייזנברג 7 ושירזי 6. כל מילה מיותרת.

דנקיד, כשהיה בהפועל ת"א, מיעט לראות את חלוציו מבקיעים. בא לבני־יהודה והתופעה חורה גם שם. אבל בשונה מהפועל, גם קשרי הזהובים ממעטים לכבוש. המבקיע הבא בדרג האיכות הינו המגן דוד סלמן (3).

12. הפועל באר־שבע, ציון 4

חלוצי קבוצה לאומית המבקיעים ב־20 משחקים

יגאל מנחם,
רב תטבחים הלאומי

רק 7 שערים, מהווים את ההסבר למיעוט ההבקעות של הקבוצה (15), למרות דירוגה במקום ה־8 בטבלה הלאומית. אלא שבהפועל באר־שבע הסיסמה הפועלת היא שההגנה היא שם המשחק – אך כמה היה נותן נסים בכר כדי לקבל חלוצים שיוכלו לשבור את התרמית הזו.

יובל אוחנה (4) הוא קיצוני לא רע, אבל אנוכי וחסר יכולת סיום ברחבה. אלי וייצמן (2, מהם 1 מהנקודה הלבנה) הוא אכזבה רבתי לכל מי שראה את צעדיו הראשונים על מגרשי הלאומית וראה בו את הכשרון העולה של הדרום. ועם צוות שכזה, כ"ש בבעיה אמיתית. ■

מה עשו חלוצי ה"לאומית", עד כה (20 מחזורים)

	הקבוצה	סה"כ כיבושים	כיבושי החלוצים		ציון החלוצים
1	מכבי נתניה	38	24	תקוה(13), י. מנחם(8), מכנס(2), ר. לוי(1)	9
2	הפועל ת"א	21	7	בן־שטרית(4), ש. לוי(2), רובין(1)	6
3	הפועל כפ"ס	24	15	יאני(9), נזהר(3), מוחרר(1), זוסים(1), רביבו(1)	7
4	בית"ר ת"א	28	15	ירון כהן(6), לביא(5), תגר(3) אברהמי(1)	7
5	שמשון	22	7	דמתי(4), אדרי(2), שוקרון(1)	5
6	בית"ר ירושלים	27	8	סלקטר(4), רוקמן(3), ונדרמולן(1)	6
7	הפועל פ"ת	27	18	לוין(10), רובינזון(6), בסון(2)	8
8	הפועל ב"ש	15	7	אוחנה(4), ויצמן(2), אביטן(1)	4
9	בני יהודה	15	7	שירזי(3), גורדנה(3), אייזנברג(1)	5
10	מכבי ת"א	26	18	טבק(9), בראל(7), דריקס(2)	8
11	מכבי חיפה	21	16	ארמלי(10), דניאל(3), מלכה(2) מזרחי(1)	7
12	צפרירים חולון	16	9	שקרוקה(3), פנסו(3), הלל(2), דמתי(1)	5
13	הפועל לוד	15	8	סמדג'ה(5), שרביט(2), סנדורי(1)	5
14	מכבי פ"ת	11	8	ר. כהן(6), בניה(2)	6

לעינך בלבד

כתב: אבי מורגנשטרן; צילום: עדי אבישי

משחקים/שערים

משחקים: "300 בערך"
שערים: "80 בערך"
משחקים בליגה הישראלית: 46
שערי ליגה בישראל: 10
משחקים בנבחרת: 14
שערים בנבחרת: 1

תחביב
"הרבה טניס"

הנואל כהואלות שלי

אמונה תפלה
"יש לי – אבל אם אני אומר, זה לא נחשב..."

מה יעשה אחרי הכדורגל
"רוצה לעבוד כאיש נורמלי, אולי לפתוח חנות".

הידגעות
"לשבת בחדר עם הילדים ולשחק איתם"

שאיפות
"בי רוצה בריאות לכל המשפחה ולהגיע לסיאול עם הנבחרת".

אשה אידיאלית
"כמו ליאנה שלי. אחת שמכירה אותי ויודעת מתאני אוהב ומה לא. בשבילי היא הכל".

תעודת זהות
נולד: 18 בנובמבר 1958
מזל: עקרב
גובה: 1.72 מטר
משקל: 68 ק"ג
צבע עיניים: כחול
שיער: מתולתל שחור־בלונד
כינוי: רוסו
מצב משפחתי: נשוי לליאנה +2

מקום בילוי בחו"ל
הריביירה הצרפתית

רגע מאכזב
"נגד הפועל באר־שבע, לפני ארבעה חודשים. אחרי המשחק הזה האוהדים קיללו ורצו להרביץ לי".

פוליטיקה
"לא מתעסק בזה"

מעריץ
שחקן קולנוע: רוברט רדפורד
זמר: חווה פראלס מספרד
כדורגלן: מאראדונה

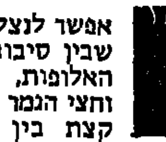
אהבות קטנות
אוכל: שניצל וצ'יפס
משקה: קולה
טלויזיה: מבט ספורט

רגע גדול
"כל התקופה ששיחקתי במקסיקו, מ־82' ועד 88'".

חלום ילדות
"להיות כדורגלן. תמיד רציתי בזה"

משה לרר

בפגרה, בין השורות

אפשר לנצל את הזמן הקצר שבין סיבוב לסיבוב בגביע האלופות, ובין רבע הגמר וחצי הגמר בקוראץ' ולקרוא קצת בין השורות מתוך השפע שמתפרסם בעתונים.

עד לפני שבועיים־שלושה, דומה היה כי דרכה של מכבי לחצי־הגמר סלולה, ואילו הדרך לשלב זה בפני הפועל ת"א – חסומה. אך תוך תקופה קצרה מאוד, למדו כולם לדעת שמכבי והפועל, עד לרגע זה לפחות, זה לא מה שכולם חשבו. מכבי עוד לא בטוחה במקומה בחצי־הגמר ואילו הפועל – שם, בפנים.

וזה הזמן לומר תודה לכל הקבוצות הישראליות שהשקיעו מאמצים, בחלקם נאים מאוד, במשחקים במסגרות השונות (גליל־עליון במחזיקות גביע; אליצור נתניה בקוראץ') ובאמת שלא שכחנו את נצחונה הגדול והמפואר של נתניה במדריד, על ריאל. אך מה שנותר לנו כיום ביד זה רק שתי התל־אביביות, שכידוע לכולנו – אינן נמצאות במירוץ אחר גביע המדינה שלנו. אירופה – כן; ישראל יוק.

ומן ההרבה הזה שנותר – מוצאת חן בעיני יותר, לפי שעה, הפועל. פיגור בשלוש נקודות אחרי מכבי בליגה, לא מזיז לה, כנראה, כשמדובר בייצוג האירופי.

בית רבע הגמר של הפועל בקוראץ' – לא נופל באיכותו מבית הגמר של גביע האלופות. כל קבוצה בבית האלופות יכלה למצוא עצמה גם בקוראץ' – ולהיפך. זה הרבה יותר עניין של שם ותדמית מאשר של רמת־משחק.

אין לך כיום קבוצה, מקרב האלופות, שתהיה דומינאנטית כמו וארזה בשנות השבעים, לדוגמא, אפילו לא כמו מכבי, לקראת סוף שנות השבעים ותחילת השמונים. לעומת זאת, נדחקו קבוצות כריאל מדריד וציבונה זאגרב לקוראץ', משום שלא נמצא להן מקום במחזיקות הגביע. והרי כולנו יודעים שלציבונה, עם דראזן פטרוביץ', יש יותר מקורטוב של סיכוי לזכות באליפות בארצה, כמו גם לריאל – כאשר דראזן ישחק בשורותיה בעונה הבאה.

נותרה רק בעית ההתייחסות למפעל. אם יקרה ומכבי תתגלגל עד לשלב שבו תשחק בקוראץ' – אני משוכנע שההתייחסות שלה, ושל הקהל, למשחקים תהיה שונה מזו של הפועל. ודי היה לחזות בנצחון הגדול האחרון של הפועל על יוגופלאסטיקה באוסישקין, כדי לעמוד על ההבדלים המשמעותיים שבין שתי האגודות.

משחק כמו זה של הפועל, היה "שווה" בין 5000 ל־6000 צופים אילו נערך ביד־אליהו. אבל בהפועל החליטו, ואולי במידה רבה של צדק, שמותר הנצחון מן הקהל.

בסופו של דבר – חבל, כי להפועל יש העונה קבוצה אטראקטיבית מאוד. יש לה כלים מצויינים לתת לנו הצגה טובה, כמעט בכל משחק. ויותר מזה: אפילו ציבונה, עם דראזן, אינה מפחידה עוד את הפועל. "אפשר לנצח" אומר חיים זלוטיקמן, האיש שהרבה בזכותו עשתה הפועל דרכה לחצי־הגמר.

גם מיקבץ הדקות הטובות של הפועל, ששודר מאוחר יותר בטלויזיה, קנה להפועל מעריצים שאולי לא היו לה קודם לכן. "יש לאן ללכת. יש מה לראות", אומר לעצמו חובב הכדורסל הממוצע, זה ש"מלחמות" מכבי־הפועל רחוקות ממנו.

חיים זלוטיקמן מהפועל ת"א נגד היוגוסלאווי איביקה בוריץ' מספליט. האקשן היפה ביותר בעיר (צילום: עדי אבישי)

לעומת זאת, וצר לי לומר זאת לידידי רלף קליין, משחקה של מכבי אינו מרומם אותי לדרגה כלשהי של התרגשות. רוגז – כן. ריגוש – כבר לא. אהיה כנה עם עצמי אם אומר שבמשחקיה של מכבי אני נמצא על גבול השעמום. ואני מתייחס להופעות הקבוצה העונה בבית הגמר האירופי.

מכל 280 הדקות של מכבי בבית הגמר עד כה (ארבעה משחקים בבית; שלושה בחוץ) אפשר היה להרכיב קלסתרון של משחק וחצי עד שניים טובים, לכל היותר. בכל שאר הדקות – ראיתי מה שמכונה "עוד משחק".

מכבי, העונה, שוב אינה קבוצה אטראקטיבית המסוגלת לסחוף אחריה התלהבות אין־קץ, כזו שאיפיינה אותה בשנים שעברו. לא הייתי מוציא היום 390 דולאר + 250 שקל, דמי היטל, כדי לשהות 24 שעות במחיצת מכבי בבלגראד. עובדה שהנסיון לארגן טיסה מיוחדת ביום המשחק עם פרטיזן נכשל.

אני משוכנע שמכבי כבר עושים חושבים, מה שבדרך כלל נמנעים לעשות שם עד אשר לא נשמעת שריקת הסיום.

כבר כמה חדשים יש לי חשק לשאול מה עושה שם, למשל, ברוס ויקטור. אני מכיר הרבה מאוד אמריקנים שלועסים מסטיק ועושים בלונים, אז למה דווקא הוא צריך לעשות את זה כאן?

אני קורא בעתונים על שני מועמדים שנותרו לאימון הנבחרת הלאומית בעונה הבאה, במשרה מלאה: רלף קליין ומוישל'ה ויינקרנץ. ואם אני קורא נכון, מבין השורות, את דבריו של יו"ר האיגוד יורם אוברקוביץ', אני מבין שהמועמד שלו הוא קליין.

על דברים אלה, ודומים להם – מעולם לא הגיבו במכבי בשתיקה. השנה לא פוצים פה בנושא. בכל אופן – אנחנו לא שמענו. וזה סימן לשני דברים: או שלרלף קליין כבר נשבר מהחיים ההישגיים והוא רוצה לעבוד בראש שקט יותר, בנבחרת, או שגם למכבי אין יותר מה לומר בנושא והשתיקה היא בבחינת הסכמה אילמת למה שמתרחש בשטח.

אני יודע, לפחות כמו רבים אחרים, שהנחות ודברים כתובים – טובים או לא טובים – מחזיקים מעמד עד לסל הבא, עד לנצחון הבא. אם בהפועל רואים בעליה לחצי־הגמר בקוראץ' הישג, זה טוב. אבל תמיד צריך לשאוף לטוב ביותר. ואם במכבי רואים שהמקום הרביעי, שבו נמצאת הקבוצה כיום בסיום הסיבוב הראשון, עדיין מבטיח להם מקום בשלב חצי־הגמר – יפה. אני לא הייתי שקט עם מקום שמעל לקו־האדום.

לא צריך להיות חכם גדול כדי לבכות על נקודת ההפסד לדן־בוס בשנייה האחרונה, כדי לדעת שנקודה זו עלולה להיות, בסופו של דבר, לנקודה השחורה של העונה. פציעתו של תומפסון לא היתה בזמן. היא באה אחרי נצחון ההולנדים. היום – כל קבוצה עושה חיים על דן־בוס בלי הבוס. אבל מכבי כבר אכלה אותה ועכשיו היא בחיפושים נואשים אחרי נצחון־חוץ נוסף, שאולי יבוא ואולי לא.

עד לסיום העונה הבין־לאומית עוד נותר זמן. להפועל צפויים, שניים או שלושה משחקים, ואני מאחל לה שלושה; למכבי עוד שבעה, ואחר־כך אולי עוד שניים, וגם לה אני מאחל בסך הכל תשעה.

בינתיים בואו וניטול פסק זמן מגביעי אירופה. נתנחם בליגה שלנו, שגם היא מספקת לנו הפתעות מצידן של קבוצות רבות, להוציא את מכבי, המסרבת, בשלב זה, לקחת חלק בפסטיבל הזה.

סליחה, ט.ל.ח.

בגליון השבוע שעבר, במדורי שהופיע לפני המשחק בבלגראד, יצאתי מתוך הנחה שהמשחק יתקיים באולם "פיוניר" שבו זכתה מכבי בגביע אירופה לראשונה ב־77'. היה זה על סמך מידע מוקדם שפורסם בעתוני אירופה, שכן "פיוניר" הוא אחד משני אולמות־הבית של פרטיזן בעונה זו. המשחק עם מכבי התקיים, כידוע, באולם "נובי־בלגראד" החדש. אני מצטער על המידע הלא נכון שפורסם. ■

פאניק הדרבי בת"א

אבי מורגנשטרן ועמי כברי

זה הולך להיות דרבי קטן. קטנטן. כליכך מצומק, עד שמי שיעמוד בפרברים, לא יהיה מסוגל לראות אותו. הפועל ת"א נמצאת בתנופה בת כמה שבועות, ומכבי ת"א לא נראית כבר הרבה זמן כמו מי שעולה למגרש כדי לנצח.

הצבועים ירעישו עולמות ויכנו את העימות המסורתי בין הפועל למכבי ת"א – "הדרבי הגדול". ואחר־כך יתעצבנו ויכסחו את השותפים לחרפה.

אפשר להבין את הפחד שמטלטל היום את הלבבות במכבי ת"א. להפסיד הם כבר למדו שם, אבל להיות מובסים בדרבי – זה לא. לעולם גם לא ילמדו. רק מהלחישות שמגיעות מחדרי־החדרים של מכבי ת"א, מצטיירת תמונה של קבוצה היסטרית: בלי מנהיג, בלי אדם יציב שיוכל להרגיע את פרפורי חוסר הבטחון של אגף הנוער בקבוצה. המועדון הגאה של ת"א, מבטא את המילים "חשש לתבוסה בדרבי" – ומפסיד אותו עוד לפני שהחל.

דודי אוולאי בחר להגיד את האמת לאחר המשחק בחיפה: "הצעירים שממלאים את מקום הפצועים, אינם יכולים לסחוב את הקבוצה. לשחק השבת נגד הפועל ת"א זה הדבר הכי גרוע שיכול להיות לנו. הפועל עולה עלינו ביותר מדרגה אחת. אני פוחד מתבוסה בדרבי".

האמת היא, שזה לא פחד. הרבה מעבר לכך. ביניהם, בלי הוראה מלמעלה, החליטו השחקנים שהם לא מדברים. לא מתגרים בזאבי הפועל, לא מחממים אותם. כל אמירה שלא הולמת את המיקום הנמוך של מכבי רק תחמם את האדומים. הזמן האדום. מי היה מאמין.

ומנגד – בהפועל, כמובן, אווירה של בטחון. "אם נשחק היטב – וזה תלוי רק בנו – ננצח את מכבי בלי בעיות", אומרים שם. אבל גם משם נעשים מאמצים שלא "להשוויץ" ו"להשתחצן". ■

למכבי אין כל סיכוי נגדנו

– אריה אלטר, ספגת עד היום 13 שערים בלבד – המספר הנמוך ביותר בליגה. אתה מרוצה מהיכולת שלך העונה?

– מבחינתי, אני עדיין לא בכושר שאני מצפה להיות בו. יש לי עוד מה לשפר. העובדה שספגתי את מספר השערים הנמוך בליגה, נזקף לזכות ההגנה הטובה שלי. יוסי זאנה למשל, עושה עבודה מצויינת. זאנה הוציא כדור מקו השער בדקה ה־88 במשחק נגד בית"ר ת"א בשבת ובכלל נותן שקט נפשי לכל הקבוצה. סגל גם עושה עבודה טובה מאד. מערך ההגנה שלנו יציב, למעט המשחק נגד מכבי חיפה, שבו ספגנו חמישה שערים. פשוט לא שיחקנו נכון. אם זה היה קורה לנו שלוש פעמים, אז אפשר היה לומר שיש לנו הגנה חלשה, אבל כאן זה קרה באופן חד פעמי.

– מתי ספגת בפעם האחרונה 5 שערים?

– לפני 9 שנים, כשלבשתי את מדי מכבי הרצליה. שיחקנו נגד... מכבי חיפה.

– מה הנקודות החלשות שאתה צריך לשפר במשחק שלך?

– בסך הכל יש לי משחק יציב, בלי עליות וירידות. יש כמה נקודות שצריך לשפר. אני יודע מה הן, אבל לא רוצה לפרט אותן. אני עובד על זה עם שניאור ועם אבי אלמוג, מאמן הכושר שלנו. המטרה להגיע לשיא הכושר בפלייאוף כך שהיום אני בפירוש לא בשיא הכושר.

– השער חששותי שספגת נגד הפועל חולון, פגע בבטחון שלך?

– קדם לשער הזה פנדל, שעצרתי והוסיף לבטחון. השער גרע מהבטחון. זה שער שקורה וגם באיטליה שוער קיבל גול כזה, כך שזה לא צריך לפגוע, אבל כל פעולה שלילית יש לה השלכה על הבטחון של השחקן. אני לא חושב שזה יפגע בי בעתיד. אני חושב שביום שישי האחרון, נגד בית"ר ת"א, הייתי קצת הססן. לא יודע למה.

– והישיבה על הספסל במשחק נגד מכבי פ"ת, גם לא הוסיפה לבטחון?

– לגבי בטחון, ההחלטה בוודאי לא היתה לטובת העניין. למרות זאת, זו היתה החלטה משותפת של איציק שניאור ושלי.

– מה זאת אומרת משותפת. היה מקובל עלייך שאתה צריך לשבת על הספסל?

– זה לא משנה אם זה מקובל עלי. איציק דיבר איתי על העניין הזה ואני בתור ספורטאי, חייב לקבל כל החלטה שלו. מכמה סיבות ההחלטה שלו היא לטובתי בלבד.

– איך הרגשת כשישבת על הספסל?

– הרגשתי מעורב מאד. רציתי שהקבוצה שלי תנצח. עודדתי את השחקנים, כי היום הפועל ת"א היא יחידה מגובשת. גם ביחסים בין השחקנים וגם ביני ליום־טוב טליאס. אני הודעתי לו שהוא משחק נגד מכבי פ"ת. כולנו מקווים שנקבל את היחס המשלים מצד ההנהלה.

– איך מתפקדת קבוצת צמרת כשאין בכדורגל הישראלי מודל 88' כסף לנצחונות.

– זה מצב קשה. זה הפארדוכס. לא רוצה להוסיף שמן למדורה, כי המדורה גדולה וגבוהה מאד. אני רוצה להאמין ולקוות שזה לא יפגע בנו לאורך זמן. החבל מתוח מאד. אני רוצה לקוות שמי שעוסק במלאכה, יידע להעריך את ההתייחסות שלנו למצב ויעשה כל שביכולתו לשפר את העניינים. זה אחד

– אין ספק בכלל. מדובר כאן על כבוד. אני זוכר שבשנה שעברה הפסדנו שני משחקי דרבי, למרות שהיינו טובים יותר. אני זוכר מה היתה האווירה אצלנו בחדר ההלבשה. הראש קבור באדמה. הרגשה נוראית, כמו לרדת ליגה. השנה, כשניצחנו את מכבי בסיבוב הקודם, היתה תחושה של פורקן עצום. החזרנו את הכבוד שאבד בשנה שעברה ונקווה להמשיך בכך גם השבת.

– כמה מילים על השוער שממול, משה מרכוס.

– מוישלה הוא היחיד שעושה עבודה טובה במכבי, ואם לא הוא, אז הם היו במצב הרבה יותר קשה. ההגנה שלהם לא מתפקדת בזמן האחרון בצורה טובה והוא האיש האחרון שעוצר את החלוצים של היריב. אני חושב שהוא שוער מצויין, בזכות ולא בחסד. אנחנו חברים טובים הרבה שנים. אני איתו מגיל 16 בנבחרות ועוקב אחריו כמו שהוא עוקב אחרי. אני לא צריך להרבות עליו בדיבור. הוא שוער מצויין.

– אתה עדיין מחכה להזמנה של מיהייץ?

– ראשית, מצער אותי שנפרדו ממני דרך העיתון. ההתאחדות צריכה לדרוש הרבה מכל שחקן למען הנבחרת, אבל צריכה לדעת לתת. אנחנו מדברים על כבוד ודגל. לצערי, אני לא קיבלתי את ההזמנות שלי ממיהייץ'. הייתי מצפה להזמנה שכזו, עוד לפני אוקיאניה. אני לא מצהיר על מקומי בסגל, אבל הייתי שמח להיות שם.

– ההימור שלך לדרבי?

– לא רוצה להשמע שחצן, אבל אני בטוח בנצחון שלנו. לא איכפת לי שזה יהיה משער אחד בדקה ה־90. ■

המתכונים להצלחת קבוצה. השקט הנפשי.

– כשתעלו לדרבי, העניינים הכספים יהיו איתכם על המגרש?

– אם אתה חושב על כסף, אתה לא יכול לשחק. אצלנו נהוג שלא לדבר על כסף לפני משחק. שומרים הכל בבטן ליום שני ומקווים לנצח את המשחק. אנחנו רוצים לעשות את העבודה שלנו, שיהיה לנו על סמך מה לדרוש את מה שמגיע לנו. לא גנבנו את הכסף, אנחנו עובדים מאד קשה בשבילו.

– אתם מגיעים לדרבי השבוע כפייבוריטים ומשחקים מול קבוצה שהפסידה ב־6 משחקים ולא ניצחה ב־16...

– אני לא רוצה להתייחס אל מכבי ת"א, כי המשחק תלוי בנו. אנחנו קבוצה הרבה יותר טובה, הן מבחינת סגל קבוצה והן מבחינת המוראל. אני מקווה ובטוח שכל אחד בקבוצה יודע מה זה דרבי. מרוכז כאן הרבה מעבר ל־3 נקודות. אני לא רוצה לעניין של הפייבוריטיות. הכל תלוי בנו. אם נשחק טוב - למכבי אין סיכוי. אני מאמין שניתן משחק טוב, לפחות בשביל הקהל שלנו, שהגיע הזמן שיבוא לעורר אותנו. זו ההזדמנות שלנו להגיע לדרבי כשאנחנו במצב של עליונות על הצהובים. רק שניישם במגרש את מה שאנחנו צריכים, ואז הכל יהיה מושלם.

– יש תבונה מיוחדת באימונים?

– בוודאי. זה מורגש גם ברצינות שבאימונים. רצים יותר, וגם בתכונה של אוהדים, שבאים לאימונים בכמויות גדולות יותר. מדובר בכמה מאות אוהדים ולפעמים אלפים שמעודדים אותנו באימונים. דברים כאלו הם פועל יוצא של המתח. משחק דרבי הוא מותח ומרגש יותר מכל משחק אחר.

– גם היום? ■

– דרור בר־נור, הוריתם לשחקנים לא לדבר?

– לא. אין הוראה כזאת. אני רק יכול להגיד שבגלל המצב וגם בגלל שער־כה רק הסבירו – לרבים מאיתנו נגמרו ההסברים. עכשיו מתחילים לחפש אותם על כל הסבר על המגרש.

– שחקני מכבי ת"א אומרים שהדיבורים מביאים להם נאחס.

– הם פשוט רוצים לרדת כבר מהכותרות. לא נעים לעמוד כליכך הרבה זמן עם הגב לקיר. בתור שחקנים ממועדון שרגיל להיות בכותרות ובצד החיובי – זה בכלל לא נוח להם.

– אולי הם לא מקבלים הסבר למה שעובר עליהם.

– בתחום הכדורגל יש הרבה אמונות מסוגים שונים. חלק ממה שקורה במגרש נתון למזל. אנחנו משחקים מול יריבים, כשלא כל הדברים תלויים בנו. ואז אפשר לתלות הרבה דברים על אמונות. כשההגיון נגמר – מתחילות האמונות.

הפצועים הזאת, כמו משמים.

– הבעיה המרכזית במכבי היא בעיה מוראלית. אז מה עושים?

– אני חושב שזו בדיוק הנקודה. אני מניח שהשבוע אמצעי התקשורת יעזרו לשחקנים להיכנס לאווירת המשחק. דרבי זה תמיד אומר – הכנה מנטאלית. אני באימוני כל השבוע מרגיש לפני השחקנים, שהמשימה אפשרית ושצריך לעשות הכל למען הנצחון הזה. אני מאמין שאמצעי התקשורת ירוממו השבוע את מוראל השחקנים. ובמוראל גבוה יהיה לשחקנים ברור, שהדרבי הוא הזדמנות מצויינת בשביל עצמם, לצאת מהבוץ. אני רואה משהו חיובי באווירה הנוכחית בין השחקנים: רק כאשר הם חושבים שהדרבי כמעט אבוד, זה יגרום להם להתאמץ עד למקסימום. ומאמץ עילאי מצירם יכול להביא נצחון. לדרבי יש דינאמיקה משלו. את החוקים, שכולם מדברים עליהם כל הזמן, אני לא מכיר. בדרבי קובע המוראל של הקבוצה. הפועל ת"א נתנה לנו שיעור מצוין בנושא הזה, כסיכוב

משה מרכוס. בין הגוזרים על עצמם שתיקה, כדי שלא יבוא הנאחס

אף מלה

אף אחד במכבי ת"א לא זוכר מתי צלעו ככה אל תוך העימות העיתוני היוקרתי. בתוך הקבוצה מתפשטת בימים האחרונים תחושה לא בריאה של אובדן בטחון. משהו כמו: מי אנחנו שננצח את הפועל בדרבי?

"אנחנו מרגישים שאנחנו כאוטסיידרים של נקודות, שאנחנו מאכזבים את עצמנו וחייבים לעצמנו הרבה מאד עד לסיום העונה", מוכן דרור בר־נור להודות. השחקנים לא מוכנים לדבר אפילו על זה.

איתורו של כדורגלן מכבי שמוכן לדבר היום זו משימה קשה מאד. אפילו מביכה. כדורגלנים מוכשרים, שחקני נבחרת וכאלה ששומרים היום על כושר טוב, אפילו ביחס לרמה הממוצעת בליגה, אומרים – גזרנו על עצמנו שתיקה. חלק אומרים: שלא יבוא נאחס; חלק שותקים כדי לא לעצבן את אלה שמוזכרים לעיתים רחוקות וגם אז בהקשרים שליליים בלבד.

– דרור, השחקנים במכבי מדברים היום בשקט על תבוסה בדרבי.

– האמת, שלא הרגשתי בתחושה הזאת. אבל זה אולי מצב מתבקש. כשלא מנצחים תקופה ארוכה – ודאי שיש חששות. אני טענתי לפני כמה שבועות שאנחנו זקוקים לדרבי. עבורנו הדרבי זו התרופה הטובה ביותר בהלם. זה בטח לא משחק רגיל בשביל השחקנים. זה עבורם משחק על הכבוד העצמי. אנחנו יכולים באופן הזה רק להציל את כל מה שפיספסנו בשבועות האחרונים. זה סוף־סוף משהו שיחייב אותנו לבוא לידי ביטוי במגרש.

– אתה יכול לראות את קו העליה של מכבי לקראת הדרבי?

– אני בהחלט יכול. עברו עלינו עד כה שלושה שלבים: השלב הראשון היה מה שאני מכנה שלב הפתיחה הטובה. 5 משחקים, 11 נקודות, כדורגל טוב שלווה בשערים. השלב השני – אני קורא לו שלב התיסכולים – שבו המשכנו לשחק טוב אבל לא הגיעו הנצחונות המצופים. הוא החל בהפסד שלנו בדרבי. נתניה או ברחה מאיתנו למעלה ובגלל רמת־הציפיות שהיתה מאיתנו – נוצרו תיסכול ואכזבה אצל הבחורים. וזה השפיע לרעה. השלב השלישי הוא זה שבו אנחנו נמצאים עכשיו. לא לוקחים נקודות, לא מנצחים ובנוסף לזה יש את מכת הקודם. הם פתחו את המשחק כמו מסוממים ובמשחק של רבע שעה ניצחו אותנו.

– דרור, יש היום למכבי בעיה קשה של מנהיג. שחקנים לא מוצאים דמות יציבה שאפשר להיתלות על ההצלחות שלה. למה אתם לא עושים משהו בנושא הזה?

– תראה, אני אשאל אותך: מה אפשר לעשות? יש לך רעיון טוב? משהו שעוד לא חשבנו עליו... או.קיי., או בסדר, אנחנו מצטערים היום על כך שלא קנינו מיד בתחילת העונה בלם אחורי שיכנס לנעליו של אבי כהן. מישהו שיוכל למלא את מקומו, ברמה שלו ואולי אפילו מישהו טוב מאבי כהן. אבל עכשיו צריך לעבור. אני מודה: הקבוצות שרצות היום טוב בליגה הן קבוצות משפחתיות יותר ממכבי ת"א. הן מגובשות, בנויות מלוכד יותר. אצלנו הגיבוש עדיין בעיצומו. תראה את מכבי נתניה, זו אותה קבוצה כמו לפני עונה – אבל היא כמו משפחה. זה חלק מאד משמעותי מהמוראל של הקבוצה.

– במצב כזה שבו מבנה הקבוצה רופף במקצת, לא כדאי "לחזק" את שיטת המשחק? לתת הוראות טאקטיות מדוייקות?

– ברור, שעכשיו כל סדר העדיפויות ישתנה. בלי ספק, הדבר החשוב עכשיו זה נקודות. נדרשנו להחליט בין הסגנון של תחילת העונה, לבין סגנון של משחקי התחתית. בתקופה האחרונה נדרשנו לשחק בהתאם למצב הרוח של השחקנים. היום ההוראות הטאקטיות הן כבר מעט יותר נוקשות. דברים ברורים.

– ההוראות לקראת הדרבי יהיו יוצאות דופן?

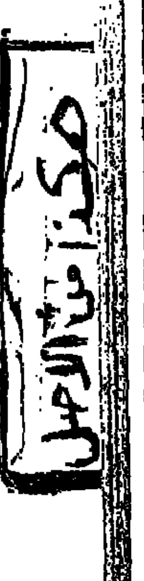
– בוודאי שאתן הוראות ספציפיות לדרבי, אבל הדבר האחרון שאני מעוניין לדבר עליו בעיתון, זה ההוראות הטאקטיות שלי. הוראות טאקטיות, מטבען, הולכות לאיבוד 10 דקות אחרי תחילת המשחק. אני מאמין שבמשחק מול הפועל ת"א, השורות של הקבוצה יתלכדו ונעלה כקבוצה אחת מגובשת. הבחורים ידעו מה הם רוצים ויתנו על המגרש הכל כדי להשיג את זה.

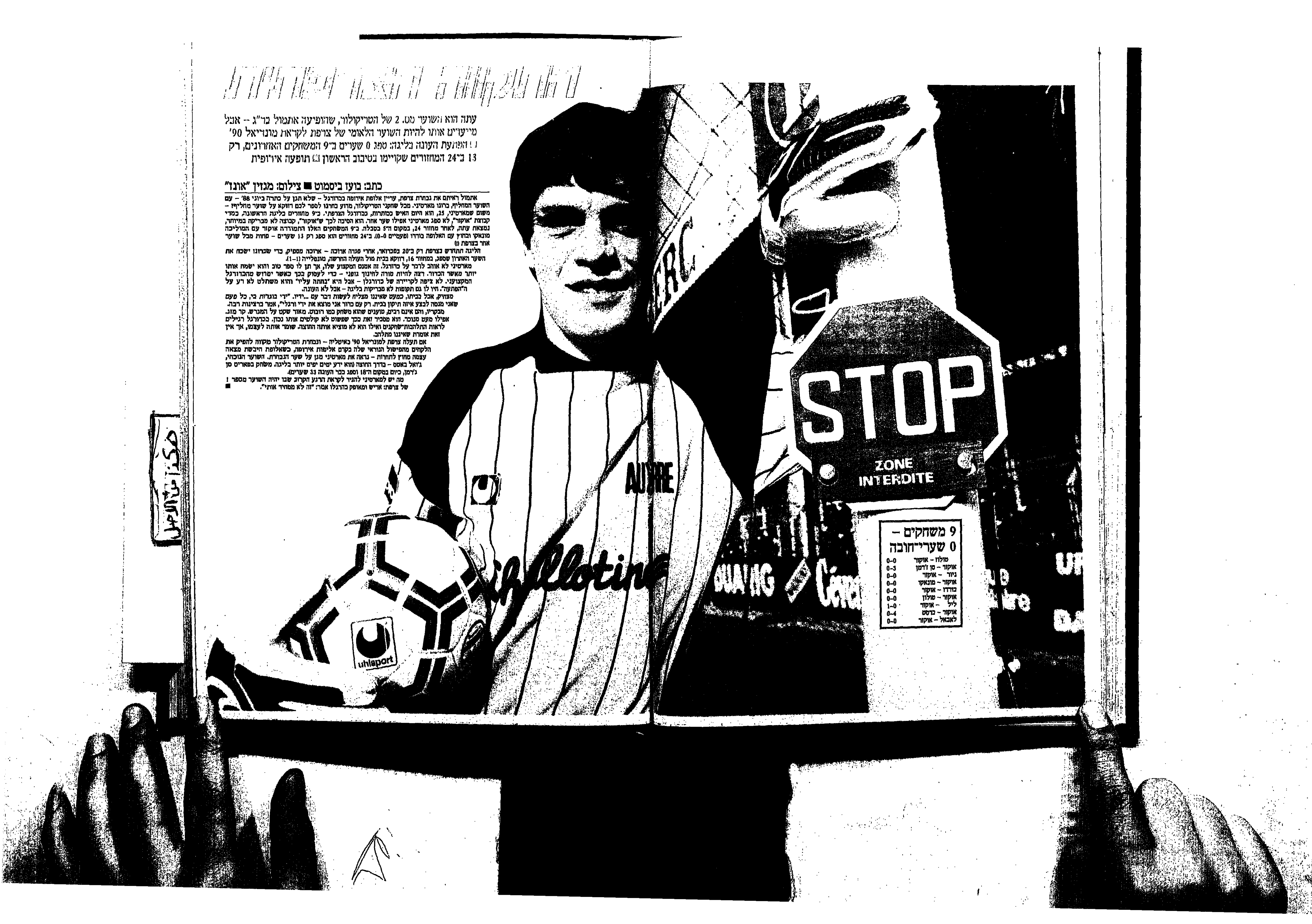
– ומה אתם עושים בנושא ליכוד השורות?

– אנחנו מתאמנים כל יום ביחד, אנחנו נפגשים, יושבים ביחד. זה הגיבוש. אין לנו ספק, שהבעיה היא רצינית. הקבוצה נמצאת ברכאון מסויים. זה משפיע על היחסים בתוך הקבוצה עצמה. אני יכול לקוות לקראת השבת הקרובה: מצד אחד, שיחלימו לנו הפצועים ויחזרו לשחק; ומעבר לזה, שזה יהיה משחק המפנה ושיכניס את השחקנים לרצון עז להצליח.

– אני מבין שהפסד בדרבי יהיה מכה קשה מאד לכל המערך שלכם.

–...כן. ■

עתה הוא השוער מס. 2 של הטריקולור, שהופיעה אתמול בר"ג -- אבל מ"עריט אותו להיות השוער הלאומי של צרפת לקראת מונדיאל '90 ! הפתעת העונה בליגה: ספג 0 שערים ב־9 המשחקים האחרונים, רק 13 ב־24 המחזורים שקויימו בסיבוב הראשון ■ תופעה אירופית

כתב: בועז ביסמוט ■ צילום: מגזין "אונז"

אתמול ראיתם את נבחרת צרפת, עדיין אלופת אירופה בכדורגל - שלא תגן על כתרה ביוני '88 – עם השוער המחליף, ברונו מארטיני. מכל שחקני הטריקולור, מדוע בחרנו לספר לכם דווקא על שוער מחליף? – משום שמארטיני, 25, הוא היום האיש בכותרות, בכדורגל הצרפתי. ב־9 מחזורים בליגה הראשונה, כמגן קבוצת "אוקזר", לא ספג מארטיני אפילו שער אחד. הוא הסיבה לכך ש"אוקזר", קבוצה לא מבריקה במיוחד, נמצאת עתה, לאחר מחזור 24, במקום ה־5 בטבלה. ב־9 המשחקים האלו התמודדה אוקזר עם המוליכה מונאקו ובחוץ עם האלופה בורדו (פעמיים 0-0). ב־24 מחזורים הוא ספג רק 13 שערים – פחות מכל שוער אחר בצרפת (!)

הליגה תתחדש בצרפת רק ב־20 בפברואר, אחרי פגרה ארוכה – ארוכה מספיק, כדי שברונו ישכח את השער האחרון שספג, במחזור 16, דווקא בבית מול העולה החדשה, מונפלייה (1-1).

מארטיני לא אוהב לדבר על כדורגל. זה אמנם המקצוע שלו, אך תן לו ספר טוב והוא ישמח אותו יותר מאשר הכדור. רצה להיות מורה לחינוך גופני – כדי לעסוק בכך כאשר יפרוש מהכדורגל המקצועני. לא ציפה לקריירה של כדורגלן – אבל היא "נחתה עליו" והוא משתלט לא רע על ה"הפתעה". היו לו גם תקופות לא מבריקות בליגה – אבל לא העונה.

מצחיק, אבל בביתו, כמעט שאיננו מצליח לעשות דבר עם ...ידיו. "ידי בוגדות בי, כל פעם שאני מנסה לבצע איזה תיקון בבית. רק עם כדור אני מוצא את ידי ורגלי", אמר ברצינות רבה.

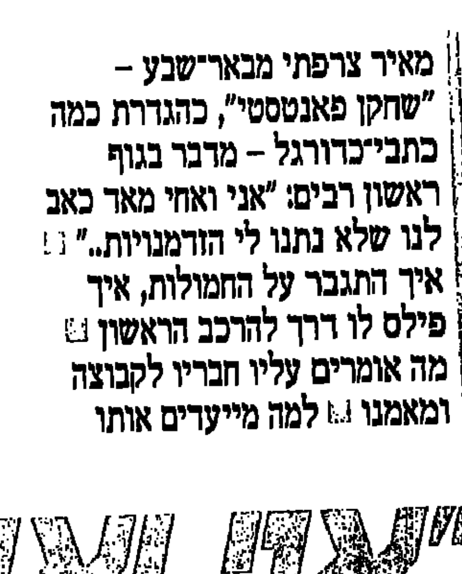
מבקריו, והם אינם רבים, טוענים שהוא משחק כמו רובוט. מאוד שקט על המגרש. קר מזג. אפילו מעט מנוכר. הוא מסביר זאת בכך שפשוט לא קולטים אותו נכון. בכדורגל רגילים לראות התלהבות־שחקנים ואילו הוא לא מוציא אותה החוצה. שומר אותה לעצמו, אך אין זאת אומרת שאיננו מתלהב.

אם תעלה צרפת למונדיאל '90 באיטליה -- ונבחרת הטריקולור מקווה להפיק את הלקחים מהפישול הנוראי שלה בקרם אליפות אירופה, כשאלופת היבשת מצאה עצמה מחוץ לתחרות – נראה את מארטיני מגן על שער הנבחרת. השוער הנוכחי, ג'ואל באטס – בדרך החוצה (הוא ידע ימים יפים יותר בליגה. משחק בפאריס סן ג'רמן, כיום במקום ה־18 וספג כבר העונה 33 שערים).

מה יש למארטיני להגיד לקראת הרגע הקרוב שבו יהיה השוער מספר 1 של צרפת: אריש ומאופק כהרגלו אמר: "זה לא מפחיד אותי". ■

9 משחקים –
0 שערי־חובה

טולון – אוקזר	0-0
אוקזר – סן ז'רמן	0-3
ניור – אוקזר	0-0
אוקזר – מונאקו	0-0
בורדו – אוקזר	0-0
אוקזר – טולון	0-0
ליל – אוקזר	1-0
אוקזר – ברסט	0-4
לאבאל – אוקזר	0-0

מאיר צרפתי מבאר־שבע – "שחקן פאנטסטי", כהגדרת כמה כתבי־כדורגל – מדבר בגוף ראשון רבים: "אני ואחי מאד כאב לנו שלא נתנו לי הזדמנויות.." איך התגבר על החמולות, איך פילס לו דרך להרכב הראשון מה אומרים עליו חבריו לקבוצה ומאמנו למה מייעדים אותו

"אני ואחי חלמנו שאהיה כוכב כדורגל"

אלי קמיר

היתה לי רק בעיה אחת: פחדתי שלא אזהה אותו. הטלוויזיה מזמן לא היתה בנגב; באזור המרכז הוא לא מסתובב כדרך כלל; אפילו בארכיון המערכת לא מצאתי תמונה שלו. "יש בבאר־שבע שחקן פנטאסטי. ראיתי אותו בשבת והוא בהחלט שווה סיפור", גילה לי חבר. זו היתה האינפורמציה היחידה שקיבלתי. יותר מאוחר, כשקבענו פגישה, הבטיח להגיע ב"אופל" לבנה. "זה הרכב של ההורים ואני אהיה בו".

מאיר צרפתי, 21. "יש לי הרבה מה לומר על התקשורת", פתח בטרם מצאנו פינה שקטה על כוס קפה. "אני רוצה שתבין – אין לי טענות, זו המציאות".

אינטיליגנטי. אם מישהו בבאר־שבע צריך להתמודד עם הסטיגמה שהודבקה למקום, שיבוא אליו לשיחה והוא יוציא לו את הסטיגמה מהראש. יודע מה שרוצה מעצמו, יודע גם להעביר זאת הלאה. אביו רופא, אמו כימאית. "אמא כבר שומעת 'שירים ושערים' ומנתחת את טוריו של שהרבני ב'מעריב'".

להרכב הפותח של באר־שבע הגיע לא מכבר, אף כי לסגל הבוגר של הקבוצה הצטרף לפני חמש שנים. נדרש זמן עד שמימש את חלומו. אליהו עופר, שהיה מאמן באר־שבע לפני חמש עונות, הבחין בצעיר הכשרוני המלהטט בקבוצת הנוער המקומית ומיהר להעלותו לבוגרת. אלו היו הימים של אביטן ורפי אליהו. חמולות שלטו אז בקבוצת הפועל. צריך להיות נאיבי אמיתי להאמין שבמצב הזה ימצא הנער את הסדק הצר לחדור בעדו להרכב הראשון, אל 11 ה"לאומיים".

"פעם ביצעתי מהלך יפה באימון ושלום אביטן רץ לעברי וקרא: 'הלו ילד, אל תשכח מי המלך כאן'". הדוגמה הזו היא רק אחת. לחבריו של צרפתי, יש עוד והם אומרים שמסוגלים לכתוב על זה דוקטוראט.

שלטון החמולות

שנה לאחר מכן, מינתה באר־שבע את צבי רוזן למאמנה. "הוא בא ואמר שהולכים לקחת אליפות. בנה את הקבוצה על ותיקים ולא האמין בצעירים. בסוף, כמעט ירדנו לארצית".

גם מינויו של נחום סטלמך לא הביא את השמש. סטלמך, יחד עם עוזרו אלון בן־דרור, החליט שצרפתי לא מספיק אגרסיבי. "זו היתה מכה קשה. אחי ואני היינו מתוסכלים מאד והרגשנו איך כל הקריירה שלי יורדת לטמיון".

כשמאיר צרפתי מדבר על מאיר צרפתי, זה לעולם לא בלשון יחיד, תמיד בגוף ראשון רבים. "אחי ואני תמיד חלמנו שאהיה שחקן", הוא אומר אחת לשתי דקות, "מאד כאב לנו שלא נתנו לי הזדמנות", מסביר. "כשהייתי שומר כצבא ואחי בא לביקור, היינו מדמיינים שאני כדורגלן מפורסם". לשלמה אחיו, חלק גדול בהצלחתו: "לעולם לא אשכח מה אחי עשה עבורי. אלמלא הוא, הייתי היום, אולי צופה ביציע, בטח לא משחק".

שמירה על סיני

אשתקד מינתה באר־שבע את נינו ברגיג. הקבוצה יצאה למחנה אימון בווינגייט. צרפתי הוזמן רק לנסיון: "הייתי מצויין. נינו ראה, התלהב והכניס אותי להרכב. המשחק הראשון היה נגד כפר־סבא ולאחריו, נגד הפועל ת"א. הוצבתי כשומר אישי על משה סיני וזה היה כבוד גדול עבורי".

יכולתו של הקשר החדש המשיכה להרשים את אנשי באר־שבע. עזיבתו המהירה של ברגיג ומינויו של דרור בר־נור תחתיו, לא הפריעה להתקדמותו. "דרור הגיע בדיוק למשחק נגד נתניה. נתתי הצגה גדולה ומאז תפסתי מקום קבוע בהרכב. הבעיה היתה שדרור הציב אותי כקשר אחורי, ואישית זה גמר אותי. היום, כששומרים אותי אישית, הנסיון ההוא דווקא עוזר לי להתגבר על השמירה".

צרפתי הוא היום שחקן מפתח בבאר־שבע. מוצב במרכז השדה, נותן שם את הטון. "רואים מיד שמדובר בכשרון", קובע בוני גינצבורג, ששיחק מולו לפני כשבועיים. "הוא פליי־מייקר אמיתי. אני בטוח שיהנו ממנו הרבה שנים".

מאיר צרפתי (מימין, עם אחיו), עכשיו בתחילת הדרך. המאמן בכר אומר כי פוטנציאלית הוא אמור להנהיג את הקבוצה בעתיד (צילום: מוטי בוחבוט)

"השנה, סוף סוף, בא הכישרון לידי ביטוי", מוסיף מגן באר־שבע, רפי בן־חמו.

"צרפתי נמצא כרגע בתחילת הדרך ואמור להיות קשר טוב. לא צריך להיסחף ולקבוע עובדות", מסביר מאמנו ניסים בכר. "שחקן טוב באמת נמדד בין היתר גם על פי מספר השנים שהוא מתמיד ומשחק. אין לי ספק שפוטנציאלית הוא אמור להיות אחד מאלו שיניעו את הקבוצה".

צרפתי: "שחקן טוב לא נבנה ביום אחד. תראה כמה שנים לקח לאלון נתן להיבנות ולגביו כולם קבעו שמדובר בכישרון מיוחד. בעיני, תוך שנתיים אוכל לדבר יותר ברצינות. כרגע אני עדיין בשלב הלמידה".

מעמיס שקי מזון

בעוד פחות מחודש יסיר מדיו ויהיה אזרח. "דוגמה למה שקורה לשחקן מבאר־שבע: שחקן ממרכז הארץ בטוח שיהיה מסודר בצבא. ואילו אני כל היום מעמיס מזון על משאיות־אספקה רבות – ולכך מגיע תשוש לאימונים".

"העבודה בצבא מפריעה לו להגיע לכושר שהוא באמת מסוגל וצריך להגיע אליו", קובע בכר. "במקרים רבים הוא מגיע בלי כוח או מפסיד אימונים. אין כמעט שבוע שהוא לא נעדר מאיזה אימון. היו מקרים שביום חמישי, יומיים לפני משחק ליגה, הוא נשאר לשמור בבסיסו. כל אלה מפריעים למי שמתיימר להיות מקצוען – וזו עוד סיבה מדוע אני אומר כי אין זה הוגן לשפוט אותו, כרגע. אני משוכנע, שאם יידעו לכוונו ולהפוך אותו למקצוען אמיתי – יגיע רחוק".

עד בואו של בכר לבאר־שבע, מילא צרפתי תפקיד של קשר אחורי. ניסים, שאיבד את יוסי שושני, הבחין במהרה שלפניו כדורגלן שאינו בא לידי ביטוי בתפקידו הנסוג ובהחלט יכול למלא את החלל שנוצר. "הבנתי, שאם מאיר ישחק יותר קרימה, זה יביא יותר תועלת", מסביר ניסים. "עד העונה, הוצב כשומר אישי או כקשר נסוג – אבל לדעתי זה לא באופי שלו".

בן־חמו מייחל לימים שבקישור יופיעו יחד מאיר צרפתי ויוסי שושני: "עם שני קשרים כאלו, יהיה לנו קישור אידיאלי".

זריזות עצומה

לצרפתי שליטה טובה בכדור, ראיית משחק, יציאה מהירה מהמקום וזריזות – "יש לו זריזות עצומה", מעיד בכר. "הפאס שלו לגול, זה משהו", מוסיף בן־חמו. לכדרר הוא מסוגל בשתי הרגליים, כן גם להרים את הכדור. הבעיטה לשער – זה סיפור אחר: רק ברגל ימין: דקות רבות במשחקו הן "מתות": נעלם לפרקי זמן ארוכים ולעתים קרובות, אבל חוזר לפתע בבעיטה אדירה, או מסירה מרווה. ליד השער סובל בעיקר מחוסר ריכוז. משחק הראש שלו דורש שיפור, כך גם הבעיטות לשער. "חוץ מזה, לפעמים הוא מחזיק יותר מדי זמן בכדור", מוסיף בכר. לדעתו, עשוי צרפתי להוות בורג חשוב בנבחרת, אבל הכל הוא שאלה של זמן ועבודה נכונה: "לא הייתי רוצה להשוותו למלמיליאן או סיני. יש לו הרבה תכונות שאין אצלם, כשם שאין לו דברים רבים, שיש להם".

בבאר־שבע מייעדים לו את תפקיד המנהיג, בשנים הקרובות. היכולת שלו, הפריצה קדימה, הביאה אותם להאמין שיש על מי לסמוך.

"אני יודע שבבאר־שבע מנסים לבנות אותי כמנהיג הקבוצה. לדעתי, זה לא מתאים לי ואני לא מאמין בזה. אני שחקן שלוקח אחריות, אבל בשום אופן לא מנהיג. בכדורגל המודרני, לא צריכים מנהיגים, צריכים קבוצה טובה. השאיפה שלי היא להיות שחקן טוב. נבחרת? חו"ל? – ודאי. זה מאד מעניין אותי, אבל עדיין רחוק". ■

חסרי אופי

יש לו הרבה מה להגיד על הפועל באר־שבע. כמי שסבל אולי יותר מכל אחר מבעיות חברתיות שהיו בסגלים קודמים בב"ש – ברור לו שהכל חלף עבר. "נכון, היו כאן פעם חמולות. אני עצמי לא הצלחתי להשתלב בקבוצה, בגלל החמולות הללו, אבל היום המצב שונה. ההנהלה פועלת לשינוי התדמית – והחליפות והעלונים שהוציאו, הם רק חלק מזה".

"הפועל ב"ש, הוא מוסיף, היא קבוצה שמשחקת כדורגל אטרקטיבי וכטוח. הבעיה שלנו, אולי, היא – שאנחנו חסרי אופי, לא יודעים לנצח. כשבכר הגיע, הוא פשוט השתגע: מצא קבוצה שמשחקת טוב ואחרי משחק אחר נחה על זרי הדפנה. גם אני נתפסתי לזה...

"היום, קשה עדיין להצליח בגדול בב"ש, אבל ברור שבעוד שנתיים־שלוש, לא יוכלו להתעלם מאיתנו. בכר הכניס לנו את הבטחון שאנו אכן טובים. כעת רק צריך ליישם את זה".

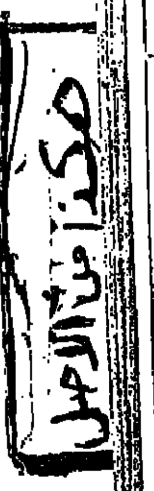
התקשורת מתעלמת

אמרנו שיש לו טענות לתקשורת – הנה חלק מהן: "מאד מרגיז שהיא לא מפרגנת לנו וברוב המקרים אף מתעלמת מאיתנו. דוגמה? – מכבי ת"א. איפה אנחנו ואיפה היא בטבלה? עכשיו פתח עתון וראה: לגולדברג נפלה הציפורן, שמעונוב הסתפר, ועוד כל מיני ידיעות מהסוג הזה... באר־שבע רחוקה מהצלחת, זו עובדה, שאין עליה עוררין כלל. כשהייתי בסגל נבחרת הנערים החבר'ה שם שאלו אם בבאר־שבע זה רק גמלים.

"קשה לפרוץ קדימה מב"ש, אתה יודע כמה משחקים טובים נתתי השנה ואף אחד לא ציין אותם בכלל? בעתודה, כל משחק ממוצע שלי, זוכה לכותרות. כשמסקרים אותנו במשחקי חוץ, מתייחסים רק למארחת – ואנחנו מקבלים כמה מילים בסיום הכתבות.

"עתונאי יכול להשפיע. מספיק שמתעלם משחקן טוב, כדי שבכלל לא יכירו אותו. זה משפיע גם על המאמנים האחרים וגם בנבחרת. אני מרגיש זאת באופן בולט. בב"ש אני צריך מפלסטיק כדי לנופף לשלום לכל אלו שמכירים אותי ובמרכז הארץ לא יודעים מי אני. אחת הסיבות שאני נהנה לשחק בעתודה היא, שכולם צעירים ועם אותו פרסום, בערך אין הבדלים.

"כללית, ברור שבמכבי ת"א קל יותר להצליח".

שופט דוביס. המלווה הורה: כל השיחות – אלי (צילום: עדי אבישי)

"אספקה קטנה" מאתונה

אחד משופטי הכדורסל הבין־לאומיים היותר מוכרים בישראל, הוא פרופ׳ סטרובאס דוביס מיוון (42), שמאחוריו למעלה מ־380 משחקים בינלאומיים, בכל המסגרות.

לדוביס, שביקר בארץ עשרות פעמים, ידידים רבים מכל הקבוצות. בשבוע שעבר הגיע לכאן כדי לשפוט במשחקה הקובע של הפועל ת"א עם יוגופלסטיקה ספליט בגביע קוראץ׳. כדי לאפשר לו מנוחה ולמנוע עומס טלפונים על חדרו בבית המלון, הורה מלווהו מטעם הקבוצה למשרד הקבלה של המלון, שכל השיחות לדוביס יועברו תחילה אליו.

דוביס, מרצה לחינוך גופני באוניברסיטת אתונה (כ־80 אלף סטודנטים) שמע עוד ביוון על השביתה ב"דובק" ולכן טרח והביא כמה קרטונים של סיגריות – "אספקה קטנה" לכמה מידידיו הישראלים, המעשנים הכבדים.

ביום ב׳ שעבר צפה האורח במשחק הליגה בו הביסה הפועל חולון את מכבי ר"ג 113־77, אחרי משחקה של הפועל ת"א עם יוגופלסטיקה שמע שמכבי ר"ג ניצחה את התל־אביבים, ולא האמין למשמע אוזניו: "בטח הפועל ת"א שיחקה על עגלות נכים..."

דוביס גם ניהל את משחקה של אליצור נתניה עם דיטור בולוניה, לא לפני שבילה במרכז הטניס ברמת־השרון...

האיום של מני: "אדום" או כנסת

תיקול חריף בין מני וייצמן, יו"ר איגוד הכדוריד ומזכיר מועצת פועלי נס־ציונה, לבין יחזקאל הר־מלך ראש עיריית רחובות, במשחק קט־רגל דראמטי שהיה בהיכל הספורט בנס־ציונה וכמעט שעלה לוייצמן ה"כאסחן" בכרטיס אדום.

השופט במשחק היה יצחק אלישיב, ראש המועצה המקומית אזור והושאף עתה לרוץ לכנסת, ביקש להוציא כרטיס אדום לוייצמן אחרי ש"גילגל" את הר־מלך. אלא שוייצמן לחש לאלישיב שאם ירחיק אותו מהמשחק, לא יעניק לו את תמיכתו בבחירות לכנסת, והכרטיס האדום הוחזר לכיס.

אירועים אלה היו במשחק פיקנטי בין נבחרי נס־ציונה, ביניהם ראש המועצה ניסן קרופסקי לבין נבחרת רחובות שבהרכבה היה אבנר פרליס, יו"ר קבוצת הכדורגל של מכבי רחובות מליגה ב׳ והוא הסתיים ב־2–2 ואחר־כך הוכרע לפנדלים 4–5 לטובת נס־ציונה. את שני השערים לנס־ציונה כבש חנן פריץ מזכיר מפלגת העבודה בנ"צ.

בסוף החודש תתארח בהיכל הספורט בנס־ציונה למשחק פיקנטי נוסף, נבחרת הוועדה המרכזית של ההסתדרות שתכלול את ישראל קיסר, משה ולדמן, יעקב ישי, ארתור ישראלוביץ׳ וחיים חברפלד שכיו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל בעבר יצרך להוכיח שהוא גם שולט ברזי המשחק.

נבחרי הערים. משמאל: יצחק אלישיב, מני וייצמן, יחזקאל הר־מלך, ניסן קרופסקי ואבנר פרליס (צילום: רקפת בר־לב, נס־ציונה)

ולטר פרנקל (שני מימין). מגן מסדר המכבים

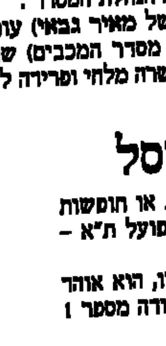
ולטר פרנקל – לגבורות

בירושלים חגגו בימים אלה גבורות לאתלט העבר וולטר פרנקל. משלחת של מסדר המכבים לא שכחה את הספורטאי המצטיין ועלתה לביתו בירושלים כדי להעניק לו את מגן המסדר, בטקס צנוע ומרגש.

על המגן שהוגש לו היה חרוט: "לוולטר פרנקל, חבר מסדר המכבים, בהגיעך לגבורות – אריכות ימים. הנהלת המסדר".

בצילום (של מאיר גבאי) עומדים מימין: לוטה פרנקל, וולטר פרנקל, דוד אלמגור, מנחם נוביץ׳ (יו"ר מסדר המכבים) שורה קדמית מימין: שמואל שי"ק חבר ההנהלה ויקיר מורי התעמלות, שרה מלחי ופרידה ליכטבלאו.

בלום "נתפש על חם" – משתולל בכדורסל

הטניסאי גלעד בלום מבקר באירועי ספורט רבים בארץ, כשיש לו הפסקות או חופשות מתחרויות ברחבי העולם. בלום צמוד כמעט, לקבוצות הכדורגל והכדורסל של הפועל ת"א – עוקב באהדה רבה אחרי ה"אדומים", כיוון שיש לו, כך מתברר "שורשים אדומים".

כשהיה בן 11 שיחק כקשר בקבוצת הילדים בכדורגל של הפועל ת"א. לדבריו, הוא אוהד נלהב של הפועל, למרות שבטניס הוא מייצג את מכבי הצפון ת"א, הנחשבת לאגודה מספר 1 בארץ.

בשבוע שעבר, במשחקה של הפועל ת"א עם יוגופלסטיקה, נראה בלום פעיל מאוד בשורה השלישית ביציע המכובדים ב"אוסישקין". למרות שמרבית היושבים ביציע זה מתנהגים כאילו היו בהיכל התרבות או בהבימה, גלעד גילה התלהבות רבה. הצטרף לשירת הקהל באולם, החזיק אצבעות, צעק ושרק בוז.

"אינני שונה מאחרים. אני אוהד הפועל ת"א מגיל צעיר, מקלל ומשתולל. למה לא?" – אמר בלום. מחר הוא אמור לצאת לפאלרמו, עם נבחרת גביע דייויס של ישראל, שתיפתח ביום ו׳ הבא את ההתמודדות שלה עם איטליה.

בחודש האחרון שהה בארץ, ויתר על סידרת תחרויות באוסטרליה כדי להחלים מפציעה טורדנית, ולשם אימונים כמעט מדי יום. לקראת המאבק הגדול בארץ המגף.

גלעד בלום. ויתר על אוסטרליה כדי לראות את הפועל ת"א... (צילום: עדי אבישי)

בחברה טובה

כבר ראיתי את מיקי ברקוביץ׳ מסיים משחק עם 0 נקודות בטור קולעי הנקודות, ועוד לא שכחתי ללו סילבר את האפס שלו בגמר הגביע האירופי בברלין מול ריאל. העובדה שזה קרה להם פעמים רבות בקריירה שלהם – רק מעידה על מעידה חד־פעמית, בהזדמנות נדירה, ב"ערב שחור", שאחריו, בדרך כלל, אומרים: "חסרו לנו 20 הנקודות של מיקי וה־17 של לו". זה שמישהו אחר, לא צפוי ולא מתוכנן, קלע 20 נקודות באותו ערב – על זה לא מדברים.

בדרך כלל אתה גם יודע מה לצפות משחקנים בסדר גודל של לאבן מרסר וארל ויליאמס. ואם הקבוצה היריבה מחזיקה אותם על 8 ועל 9 נקודות – אין סיכוי שהפועל ת"א או אליצור נוה־דוד רמלה ינצחו.

שחקנים אלה, ודומים להם, מחוייבים, כמעט תמיד, ל"סיפרה הכפולה". האמריקנים, אמני הכדור והסטאטיסטיקה, ממחישים זאת היטב בשלוש מלים: Double-Figure scoring.

"סיפרה כפולה" - כשמה כן היא: מ־10 נקודות ומעלה. אבל יש גם אניני־טעם בהקשר זה, כאלה שלא יסתפקו ב־10 נקודות של מיקי, דורון, ארל או לאבן.

האמת נמצאת אי־שם באמצע ו"סיפרה כפולה" היא עניין יחסי. יקבלו בהבנה, נאמר, 16 נקודות של פרנק בריקובסקי, ידידנו המשחק כיום בסאן־אנטוניו, כי זה הממוצע שלו העונה. אך אם יקלע מייקל ג׳ורדן כמספר הזה ל"בולס" משיקאגו – יוסיפו מיד את ההערה: "וזה ב־17 נקודות פחות מהממוצע שלו".

קארים (משמאל) בערב העצוב במילווֹאקי.

יש, כמובן, גם "סיפרה משולשת". כרגע עולה בראשי רק שם של שחקן אחד שעשה את זה: ווילט צ׳מברליין שקלע 100 נקודות במשחק.

אבל אם נחזור ל"סיפרה הכפולה" - אין ספק ששיא המשחקים שייך לקארים עבד אל ג׳אבאר. לא רק גופייה מספר 33 לגופו. הוא ידוע גם כמי שלא "ירד" מ־10 נקודות ב־787 משחקים רצופים בעשר השנים האחרונות!

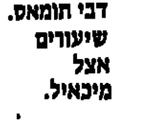
והנה, כמו כל דבר טוב שיש לו סוף, ביום שישי, 4 בדצמבר 1987, הפסידו הלייקרס במילווֹאקי ל"באקס" (83־81) וקארים קלע רק 7.

בפעם האחרונה זה קרה לו בתחילת עונת 1977/8, נכון, במילווֹאקי. אז הורחק קארים מהמשחק בעקבות תגרה עם קנת בנסון.

כשנשאל על 7 הנקודות האחרונות שלו במילווֹאקי, השיב קארים: "לא חשבתי על זה, אבל כאלה הם החיים. ידעתי ששיאי לא יעמוד לנצח. אישית – הייתי מעדיף לנצח את המשחק".

קארים נעצר איפוא על 7 ואתם ידידי, מיקי, לאבן וארל, אתם בחברה טובה ■

פעמיים "כרמן" בקאלגארי

דבי תומאס. שיעורים אצל מיכאיל.

כשאתה רואה אותה בלימוזינה הלבנה, משוחחת תוך כדי נהיגה בטלפון עם מישהו בקצה השני, מיד עולה במוחך: "עוד אחת שלקחה את המכונית מאבא שלה". טעות. דבי תומאס יכולה לקנות לאבא ולאמא שלה שתי מכוניות – ועוד יישאר לה במה לעשות את סוף השבוע.

דבי תומאס מסאן־חוזה, קליפורניה, רק בת 20 "וכבר זקנה". ציטוט שלה. כי 20, בהחלקה אמנותית על הקרח, פירושו להיות על הגבול. בנות העשרה הן השולטות כיום בזירה הלבנה, כפי שדבי תומאס עצמה היתה. ב־1986, קצת פחות מ־18, היתה לאלופת העולם בהחלקה אמנותית. ב־'87 החליקה קצת לאחור, למקום השני, וראתה את המזרח גרמניה קאתרינה ויט זוכה בתואר.

עכשיו, לפני אולימפיאדת החורף בקאלגארי, קנדה, רוצה דבי להחזיר לעצמה שוב את המקום הראשון. מסייע לה במאמצים אלה קונצרן־ענק ניו־יורקי, המפקח על עסקיה (והם רבים) ולמעשה מתכנן לה את החיים. כך, במסגרת זו, היה גם מסע יחסי הציבורה שלה ללוס־אנג׳לס, שם ראו אותה ב"לימו" לבנה, נכנסת למסעדת־דרכים, אוכלת פיצה וחותמת להמוני מעריציה.

לא מכבר חזרה מקאלגארי, מן החזרה הכללית שהקדימה את המשחקים האולימפיים, ועם המקום הראשון. התחרות ידועה ברחבי היבשת כולה בשם anada Skate ודבי הרשימה את כולם בסגנון החדש וההחלטי שלה, סגנון שונה לחלוטין מזה שהיה לה לפני שנה־שנתיים.

מה הסוד? – שאלו אותה.

הסיפור הוא כזה. "היה עלי לשפר את ההופעה האמנותית שלי. חשבתי איך עושים את זה והנה, במקרה, קראתי בעתון משהו על מיכאיל בארישניקוב. חשבתי שטוב יהיה להיפגש אתו".

מיכאיל באריִשניקוב, מגדולי רקדני הבאלט בבריה"מ, שווה בהחלט למעמדו של רודולף נוראייב, ערק למערב וכיום הוא מנהלו האמנותי של תיאטרון הבאלט הלאומי בארה"ב.

"הוא בניו־יורק, אני בניו־יורק, מדוע שלא ניפגש?" – הירהרה דבי בקול רם וחייגה את המספר הנכון. "הפגישה היתה מרתקת. מיכאיל לימד אותי כמה יסודות שהיו עלומים בשבילי עד כה. הפגיש אותי עם ג׳ורג׳ דה־לה פאנה, רקדן וכוריאוגראף בבאלט הלאומי ואת התוצאה ראיתם כולכם בקאלגארי".

כולם ראו – גם המזרח־גרמנים שהיו שם וצילמו כל תנועה שלה. יריבתה הגדולה, קאתרינה ויט, אמנם לא היתה שם, אך חבריה ידאגו לעדכן אותה בכל פרט הכרחי.

רק מחליק הונגרי, ידיד ותיק של דבי, נראה המום בסיום ההופעה שזיכתה את דבי במקום הראשון בתחרות.

"את לא יכולה להחליף את המוסיקה?" – שאל, נדהם.

"לא, למה?" – שאלה דבי.

– "כי גם קאתרינה מתכוננת לאולימפיאדה לצלילי 'כרמן'"...

דבי לא תחליף את מוסיקת הרקע שלה, כרמן, הרקדנית הספרדיה הסוחפת, משרה עליה אווירה מתאימה.

וכן, בפעם הראשונה בתולדות אולימפיאדות החורף, עשויות שתי המתמודדות העיקריות על התואר, להחליק לצלילי אותה מוסיקה. ■

תחזיטוטו

שישו שכטמן

מה יהיה? יהיה טוטו! (מחזור 22)

במחזור שעבר (21) התפוצץ לראשונה העונה משחק (עכו – בת"ים) והפרס הראשון חולק למנחשי 13. בין מנחשי ה-13 היו שניים שהיה להם גם סימון 1 במשחק שפוצץ, והם, כנראה, הפסידו הכי הרבה כתוצאה מכך שהמשחק לא נחשב.

על־פי תקנון הטוטו, כל מחזור שמתקיימים בו לפחות שמונה משחקים הוא חוקי, ואם (חס וחלילה) קורה דבר הנ"ל, הפרס הראשון מחולק למי שמצליח לנחש את כל שמונה המשחקים...

בסוף השבוע, מחזור 22 בטוטו ואנו ננסה לנחש את כל 14 המשחקים.

1. שמשון – מכבי חיפה. שתי הקבוצות במוראל גבוה, אחרי נצחונותיהן בשבת שעברה. התוצאה הסבירה ביותר – תיקו כמו בסיבוב הראשון (1–1), אבל שום תוצאה לא תפתיע.

2. באר־שבע – בית"ר ירושלים. בשנה שעברה היתה באר־שבע היחידה שהצליחה לנצח את בית"ר, בסיבוב הראשון. השנה בית"ר ניצחה בסיבוב הראשון (2–1) ותנצח גם בשני. 2 "סולו".

יגאל חלל (משמאל) מול אוזן, בשבת – לפני השלושער, לפני הזריקה (צילום: עודד מילשטיין)

3. הפועל פ"ת – הפועל לוד. מול האיכות של פ"ת, יכולה לוד להציג רק שאפתנות ולחימה ללא פשרות. קשה להאמין שזה יספיק הפעם. 1.

4. בני־יהודה – צפרירים חולון. בני־יהודה הפסידה לפני שבועיים במגרשה וסיימה בתיקו בשבת שעברה. קשה להאמין שתפסיד משחק ביתי שני ברציפות. 1, X והמשחק "סגור".

5. מכבי נתניה – מכבי פ"ת. כל שבוע שעובר מקרב (כנראה) את מכבי פ"ת לארצית. קשה להאמין שתצליח לעשות משהו מול מוליכת הטבלה, במגרשה. מי שמחפש הפתעות (בשנה שעברה ניצחה פ"ת פעמיים 1–0) שיסמן משהו אחר מ-1. בשבילנו זה הסוליסט הגדול בטופס.

6. כפ"ס – בית"ר ת"א. שתי הקבוצות ממוקמות 3 ו-4 בטבלה ולא בכדי; שתיהן משחקות כדורגל פתוח וטוב. הרבה שערים, הרבה פעילות והרבה סימנים בטוטו: 1, X ו-2.

7. הפועל ת"א – מכבי ת"א. לא חשוב מה מצב הקבוצות, לא חשוב המיקום בטבלה, דרבי הוא דרבי. הפועל ניצחה בסיבוב הראשון והרבה שנים עברו מאז ניצחה קבוצה בשני המפגשים באותה שנה. משולש אמיתי.

8. שעריים – בית"ר נתניה. הנצחון על שעריים (0–2) בסיבוב הראשון, היה תחילת ההתאוששות של בית"ר נתניה. שתי הקבוצות סיימו משחקיהן בשבת שעברה בתיקו וננסה, לכן 1, 2.

9. הפועל ר"ג – מכבי יפו. עוד לא סימנו אף תיקו סולו לכן הגיע הזמן...

10. יהוד – עכו. הרבה דברים ישפיעו על תוצאות משחק זה. העיקריים בהם: החלטות ועדת המשמעת לגבי מורחקי יהוד והמשחק המופסק של עכו. קשה להאמין שעכו מסוגלת לצאת מהכוץ (גם של המגרש...) 1, X.

11. בת־ים – הפועל חדרה. בת־ים הוכיחה השנה 2 דברים: א. במגרשה קשה מאוד לנצחה. ב. היא טובה לפחות כמרבית הקבוצות בליגה הארצית. 1, X.

12. הפועל חיפה – הפועל טבריה. יהיה שמח במגרש בחיפה השבת: אוהדי טבריה, שרבים מהם יבואו, יצעקו "ליוורפול, ליוורפול"; אוהדי חיפה יצעקו "יש אליפות" והשוער חביב יגיסה שלא לספוג שער במשחק השניים עשר ברציפות. משולש.

13. עמידר – הכח. עמידר מומחית לדרבי וניצחה בסיבוב הראשון 1–0. שתי הקבוצות מגלות באחרונה חולשה מדהימה ואם יהיה ניצחון, הוא יהיה של הקבוצה הפחות גרועה... משולש.

14. הפועל ירושלים – מכבי יבנה. אנחנו נמשיך בשיטה לגבי הפועל ירושלים: 1 בבית ו-X, 2 בחוץ. בלי אחריות כמובן, מאחר שיבנה כבר עשתה צרות רבות למנחשי הטוטו השנה.

הליגה הלאומית
(לאחר 20 מחזורים)

	קבוצה	שערים	נקודות
1.	מכבי נתניה	25-38	[illegible]
2.	הפועל ת"א	13-21	[illegible]
3.	כפר־סבא	16-24	[illegible]
4.	בית"ר ת"א	19-28	[illegible]
5.	שמשון	17-22	[illegible]
6.	בית"ר י־ם	[illegible]	[illegible]
7.	הפועל פ"ת	[illegible]	[illegible]
8.	באר־שבע	[illegible]	[illegible]
9.	בני־יהודה	[illegible]	[illegible]
10.	מכבי ת"א	[illegible]	[illegible]
11.	מכבי חיפה	[illegible]	[illegible]
12.	צפרירים	[illegible]	[illegible]
13.	הפועל לוד	[illegible]	[illegible]
14.	מכבי פ"ת	[illegible]	[illegible]

הליגה הארצית
(לאחר 20 מחזורים)

	קבוצה
1.	הפועל י־ם
2.	הפועל חיפה
3.	הפועל טבריה
4.	מכבי יבנה
5.	הפועל חדרה
6.	הפועל ר"ג
7.	שעריים
8.	מכבי יפו
9.	הפועל יהוד
10.	בית"ר נתניה
11.	בת־ים
12.	רמת עמידר
13.	[illegible]
14.	[illegible]

הצעות השבוע

שיטות מלאות

סולידי

משחק	1	x	2
1	X		
2	X		
3		X	
4	X		X
5		X	
6			X
7	X	X	
8	X		
9		X	
10	X	X	
11	X	X	
12		X	
13	X		
14		X	

שלשות –, כפולים 4, טורים 16

הפתעות

משחק	1	x	2
1		X	
2	X		X
3			X
4	X		
5		X	X
6	X	X	
7	X	X	
8		X	
9		X	X
10			X
11	X	X	
12	X		
13			X
14		X	

שלשות –, כפולים 6, טורים 64

הגיוני

משחק	1	x	2
1	X		X
2	X	X	
3	X		
4	X		X
5		X	
6	X		X
7	X	X	
8		X	
9	X	X	
10	X		
11		X	X
12	X	X	
13	X		
14	X		

שלשות –, כפולים 8, טורים 256

לעשירים

משחק	1	x	2
1	X	X	X
2	X	X	X
3	X		
4	X	X	
5	X		
6	X	X	
7	X	X	X
8	X		
9	X		
10	X		
11		X	X
12	X		
13	X		X
14	X		

שלשות 3, כפולים 4, טורים 432

שיטה מצומצמת

משחק	1	x	2
1	X	X	X
2			X
3	X		
4	X	X	
5	X		
6	X	X	X
7	X	X	X
8	X		X
9		X	
10	X	X	
11	X	X	
12	X	X	X
13	X	X	X
14	X		

שלשות 5, כפולים 4, טורים מלא 3,888, טורים בשיטה המצומצמת 432

משחק	טור 1	טור 2	טור 3	טור 4	טור 5	טור 6	טור 7	טור 8	טור 9
1	2	x	1	2	x	1	2	x	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	x	1	2	1	2	x	2	x	1
7	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2	1, x, 2
8	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2
9	x	x	x	x	x	x	x	x	x
10	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x
11	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x	1, x
12	1	2	x	x	1	2	2	x	1
13	2	2	2	x	x	x	1	1	1
14	1	1	1	1	1	1	1	1	1

לילדים

ט' בשבט תשמ"ח
28 בינואר 1988
גליון 348(1)
עורכת: בת דורה, גרפיקה: ברברה

שלום שלום

עמוס בר

חג אילנות שמח. בימים עברו היה ט"ו בשבט באמת חג של נטיעות. ילדי ישראל יצאו ביום זה ושרו: "הנה הולכים השותלים, רן בלב ואת ביד..." גם כיום אנו ממשיכים לטעת עצים וט"ו בשבט עדין נושא את שמו בגאון – חג האילנות.

אבל נוסף לו תאר חדש וחשוב – חג הטבע. חג שמירת הטבע והצמד אליו שבוע תמים – שבוע שמירת הטבע.

במרכז שבוע זה עומדים השנה פרחי־הבר. לילדים חלק חשוב בשמירה על פרחי־הבר. רב הילדים בארצנו מודעים לחשיבות שפרחי־הבר יקשטו את ההרים, הגבעות, העמקים והשדות בפרחיהם הנפלאים. ילדים רבים אף עוזרים בשמירה על פרחי־הבר ומעירים לכל מי שמנסה לקטף פרחים מוגנים.

בשנים האחרונות נתגלו מקרים שאנשים חזרו לפגע בפרחים המוגנים: קוטפים, רומסים וגם עוקרים פקעות ובצלים של פרחי־בר כדי לשתלם בגנה. זה יהיה ט"ו בשבט עצוב לפרח־בר מוגן ששתלו אותו בגנה. שם הוא לא ירגיש טוב, ואט אט יתנון וימות. כדאי להשאיר את פרחי־הבר בטבע.

לא לגזור ולא לקטוף!

מאשה קלו

אחולי לטו־בשבט

מחייך שוב הרקיע
אין סימן לעננים
חדש שבט פתאם הופיע
בשדות ובגנים

שקדיה יפה צוחקת
לאילן לוחשת סוד
מול השמש הבוהקת
היא עונדת זר ורוד

כי היום לה יום הלדת
זאת יודעים גדול וקטן
דוכיפת קטנה לוחשת:
"אחולי לטו־בשבט".

מה ט"ו בשבט מספר לי?

למה חוגגים את ראש השנה לאילנות?

במשך השנה מצמיחה האדמה פרות על העצים, פרחים בגנים, ודגנים בשדות – ובט"ו בשבט האדמה מקבלת כחות חדשים כדי שתוכל להמשיך ולהצמיח פרות ולהוכיח עד כמה היא משכבת!

יש עתיד

קרית־ביאליק אלופת מכבי

בשבת הקרובה – חצי גמר אליפות הפועל ■ הקבוצות משלימות ההכנות לסיבוב ב' בליגה

צבי גלפרין

גליל עליון ועפולה יתמודדו בשבת בכפר תבור בחצי גמר אליפות הפועל לילדים בכדורסל. בחצי הגמר האחר, גם כן בשבת, בחולון, יתמודדו גבעת חיים וכרוש גבעתיים.

בחצי הגמר של הבנות יתמודדו: עפולה עם בני יהודה (בשפיים). המנצחת בין דפנה לעין חרוד ובין גורן יזרעאל וגלבוע ייאבקו בחצי הגמר האחר. 72 קבוצות ילדים, ב־18 בתים, השתתפו השנה באליפות הפועל ובין הבנות – 20 קבוצות ב־5 בתים. הטורניר מתקיים תמיד בפגרה בין סיבובי הליגה של איגוד הכדורסל.

אירוע הגמר (לכל הקבוצות, מקטסל ועד נוער) ייערך שוב בגבת בסוף השבוע הבא (5–6 בפברואר).

במקביל לאליפות הפועל נערכו משחקי אליפות מכבי, אלא שאלו החלו עוד בחופשת סוכות – כהכנה לליגה. 44 קבוצות חולקו ל־11 בתים. לחצי הגמר הגיעו קרית ביאליק, הוד השרון/כפר סבא ראשון־לציון ומכבי דרום ת"א. אלא שהוד השרון ויתרה על השתתפותה וכך עלתה קרית ביאליק לגמר מול מכבי דרום ת"א. ניצחה במפתיע קרית ביאליק שהוכתרה כאלופת הילדים של מכבי ל־1988.

שבוע לפני פתיחת משחקי הסיבוב השני בליגה, בשבוע של ה־13 בפברואר, ייערכו משחקי שמינית הגמר בגביע המדינה. ב־6 בפברואר יתמודדו: הפועל רביבים עם מכבי ירושלים, הפועל ירושלים – בית"ר ת"א, מכבי עירוני רחובות – מכבי צבר ראשל"צ, מכבי דרום ת"א – הפועל ברוש גבעתיים, הפועל ברוש חולון – מכבי צפון ר"ג, מכבי גבעת חיים מאוחד – מכבי חדרה, מכבי רעננה – אליצור נתניה (ב־8 בפברואר), מכבי יוסף חיפה – הפועל יגאל חיפה, יזרעאל עפולה – דגניה ב', נאות מרדכי – הפועל אילת השחר.

שני משחקי שלב ביניים יהיו ב־11 בפברואר: המנצחת בין רביבים למכבי ירושלים נגד המנצחת בין הפועל ים לבית"ר ת"א. ובמשחק שני: המנצחת בין עפולה לדגניה ב' נגד המנצחת בין נאות מרדכי לאיילת השחר.

11 המצליחות ביותר

רק עשר קבוצות בכל הליגות של הבנים לא הפסידו בסיבוב הראשון העונה. אלו הן: מכבי טבריה (8 נצחונות), מגידו שומריה (10), מכבי יוסף חיפה (11), גבעת חיים מאוחד (8), אליצור מ.ס. נתניה (11), בית"ר ת"א (11), מכבי סביון כפר־סבא (11), עין פ"ת (11), מכבי צפון בת־ים (10), מכבי ירושלים (9), גמן שער הנגב (9). ■

הפועל בודים. עומדים משמאל: מוטי הלדמן (יו"ר), אסי קורן, אריק קריכלי, אסף לוי, ארז שמיר, יוסי דוידוביץ', דוד טולדה, קובי סגן, רונן מאירוביץ (מאמן). כורעים: שי שיינבוים, ארז כהן, אסף שטיקל, שחר שמש, עדי גמליאל.

המדריכים הבכירים מישראל ואורחם מיפאן. מימין: אווידור פלד, עודד פרידמן, אוקוקי, אריה פריש ושמעון חפץ. "הקשר עמכם יימשך", הבטיח אמן הקראטה היפאני.

אורח בישראל: רב־אמן הקראטה

היפאני אוקוקי, חגורה שחורה דאן 8, הלהיב במיפגניו בחיפה ושיבח את חניכיו מישראל

יונתן הללי

אנשי הקראטה בישראל "היו בעננים", כאשר אחד מבכירי "הלוחמים" בעולם מיוחד זה, היפאני סנסאי טרויוקי אוקוקי, בעל חגורה שחורה דאן 8, כיכבם בביקור והיה אורח עמותת הקראטה "שוטוקאן־ריאו ישראל".

ביקורו של אוקוקי היה הליספק אטרקציה אמיתית לעוסקים בענף. רבים מהם באו לראותו – והחוויה היתה עצומה.

אוקוקי ניהל אימונים בשעות הבוקר בבית אבא חושי בחיפה, שיועדו למדריכי העמותה ולאורחיהם. הם לא חסכו התפעלותם ממה שראו.

סנסאי אוקוקי בן ה־56, הוא מחניכיו הבכירים של גיצ'ין פונקושי, אבי הקראטה המודרני. לפני כ־30 שנה הוזמן לארה"ב ללמד שם מהו הקראטה האמיתי. היום אחראי אוקוקי ל־500 מועדוני קראטה ברחבי ארה"ב שבהם מתאמנים עשרות אלפי "קראטיסטים". הוא נוהג לסייר במועדונים הללו, להדריך ולאמן – אבל עד היום עזב את ארה"ב פעם אחת בלבד, ליוגוסלאויה. לכן, הביקור בישראל עורר עניין מיוחד ורב.

הקשר של עמותת הקראטה הישראלית עם אוקוקי, נוצר לפני שלוש שנים, בזכותו של הקראטיסט החיפני עודד פרידמן, בעל חגורה שחורה דאן 3, מראשי עמותת "שוטוקאן־ריאו". פרידמן שהה בארה"ב בשליחות ובאותה הזדמנות התאמן במכונו של אוקוקי וזכה במקום השלישי באליפות החוף המזרחי של ארה"ב.

הקשר עם "האורים והתומים" של הקראטה התהדק עוד יותר בקיץ האחרון, כשפרידמן ואריה פרקש, יו"ר "שוטוקאן־דיו", השתתפו במחנה אימונים של אוקוקי, בפילדלפיה. מפגש זה הוליד את ביקורו ההיסטורי של אוקוקי בישראל.

לאחר שבוע אימונים בישראל, נערכו בפיקוחו של האורח, מבחני הסמכה לחגורות שחורות.

בדברי הסיכום שלו לקורס, הביע אוקוקי הערכה לרמה של המדריכים בעמותה "שוטוקאן ריו", כמו כן ציין את ההכנה של הקראטה אותה גילה בקרב המדריכים והחניכים שאימן.

אוקוקי הדגיש את חשיבות הצד הרוחני של הקראטה לא פחות, ואולי אף יותר מביצועם הטכני הנכון של התרגילים. "הרגשתי אצלכם מצוין והקשר עימכם ישמר", אמר אוקוקי בעת שנפרד מנשיא עמותת "שוטוקאן ריאו", "בוכה" שחר. ■

את הסידרה "תיק סגור" נמשיך בשבוע הבא.

עמוס בר

שָׁבוּעַ שְׁמִירַת הַטֶּבַע

שָׁבוּעַ שְׁמִירַת הַטֶּבַע הָחַל צָמוּד לט"ו בִּשְׁבָט מִקְדָּשׁ הַשָּׁנָה לַהֲגָנָה וְהַכָּרַת פִּרְחֵי־הַבָּר, אֲשֶׁר אַרְצֵנוּ מְבֹרֶכֶת בָּהֶם.

בַּתַּשְׁבֵּץ שֶׁלְּפְנֵיכֶם חֲבוּיִים שְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל לְפָחוֹת 120 צְמָחִים בַּעֲלֵי פְּרָחִים.

עֲלֵיכֶם לָנוּעַ לְמַעְלָה, לְמַטָּה, יָמִינָה, שְׂמֹאלָה וְגַם בְּהֶתְאֵם לְצַעֲדֵי הַמֶּלֶךְ בְּמִשְׂחַק הַשַּׁחְמָט וּלְגַלּוֹת אֶת הַפְּרָחִים הַמִּסְתַּתְּרִים. כָּל הַמַּרְבֶּה הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח.

בֵּין הַפּוֹתְרִים, שֶׁתְּשׁוּבוֹתֵיהֶם יַגִּיעוּ עַד ט"ו בַּאֲדָר (עַד פּוּרִים) יֻגְרְלוּ שְׁלֹשָׁה סְפָרִים "300 פִּרְחֵי בָּר בִּצְבָעֵי הַקֶּשֶׁת" שֶׁכָּתַב וְצִלֵּם עֻזְרִיָּה אַלּוֹן, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ נִלְקְחוּ שְׁמוֹת הַפְּרָחִים הַחֲבוּיִים בַּתַּשְׁבֵּץ.

ח	ע	ר	ח	ר	צ	י	ח	ח	ב	ל	ב	ל	א
ל	י	ב	כ	מ	ה	מ	ד	ל	י	ו	ס	ו	ס
מ	ח	ה	ח	ו	ק	ד	ר	מ	ס	ר	ק	פ	ח
כ	ר	נ	כ	נ	י	ע	ד	ו	ד	א	ח	י	ר
ר	ד	ע	ב	י	ר	ג	ר	נ	ה	י	ו	ח	ל
כ	ל	נ	י	ח	נ	י	מ	י	ג	נ	ק	ה	ח
ל	ח	ו	ה	י	א	ו	נ	ת	ר	ש	ד	י	נ
כ	צ	י	ס	ח	מ	ל	ח	ר	פ	ר	נ	ז	מ
ל	פ	כ	ק	ס	ק	ש	ו	ק	נ	ש	ח	ה	ב
ב	נ	ס	ח	ל	כ	נ	ח	צ	ב	ע	ו	נ	י
י	ח	צ	ה	ש	ע	ה	מ	י	ו	ס	פ	מ	ח
ז	י	כ	ר	א	ר	פ	ע	צ	נ	י	א	ח	ב

חוה חבושי

עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שְׁנוֹת אָדָם בֶּחָלָל –

במוזיאון טכנודע בחיפה

מֵאָז וּמִתָּמִיד חָלְמוּ בְּנֵי אָדָם עַל יְצִיאָה מִגְּבוּלוֹת כַּדּוּר הָאָרֶץ וְעַל חֵקֶר וְסִיּוּר בֶּחָלָל הַחִיצוֹן. הַחֲלוֹם הַזֶּה הָפַךְ לִמְצִיאוּת בְּמַחֲצִית הַשְּׁנִיָּה שֶׁל הַמֵּאָה שֶׁלָּנוּ, בְּ־25 הַשָּׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת.

בִּשְׁנַת 1954 הִכְרִיזוּ מֶמְשְׁלוֹת ארה"ב וברה"מ שֶׁבְּדַעְתָּן לְשַׁגֵּר לֶחָלָל לַוְיָנִים כְּדֵי לְסַיֵּעַ לְחֵקֶר כַּדּוּר הָאָרֶץ. מֵאוֹתוֹ רֶגַע הַחֵלָּה תַּחֲרוּת בֵּין שְׁתֵּי הַמַּעֲצָמוֹת עַל חֵקֶר הֶחָלָל, תַּחֲרוּת הַנִּמְשֶׁכֶת עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה.

הָרוּסִים הִפְתִּיעוּ וְהִדְהִימוּ אֶת הָעוֹלָם, כְּשֶׁהִצְלִיחוּ לְשַׁגֵּר לַוְיָן – אֶת "סְפּוּטְנִיק 1" בְּאוֹקְטוֹבֶּר 1957. לַוְיָן זֶה נָשָׂא בְּתוֹכוֹ מְשַׁדֵּר רַדְיוֹ שֶׁהִשְׁמִיעַ צִפְצוּפִים אֲשֶׁר נִקְלְטוּ בְּרַחֲבֵי הָעוֹלָם.

בְּ"סְפּוּטְנִיק 2" הָיָה כְּבָר יְצוּר חַי – כַּלְבָּה וּשְׁמָהּ לַיְקָה – הַיְצוּר הָרִאשׁוֹן שֶׁטָּס בֶּחָלָל. ארה"ב שָׁלְחָה אֶת הַלַּוְיָן הָרִאשׁוֹן שֶׁלָּהּ אֶקְסְפְּלוֹרֶר 1" בְּ־31 בְּיָנוּאָר 1958. הַנְּתוּנִים שֶׁהִתְקַבְּלוּ מ"אֶקְסְפְּלוֹרֶר 1" וּמְאֻחָר יוֹתֵר מ"אֶקְסְפְּלוֹרֶר 3" הֵבִיאוּ לְתַגְלִית הַמַּדָּעִית הַחֲשׁוּבָה שֶׁל עִדַּן הֶחָלָל. נוֹדַע עַל מְצִיאוּת חֲגוֹרַת חֶלְקִיקִים בַּעֲלֵי מִטְעָן חַשְׁמַלִּי. הַלְּכוּדִים בַּשָּׂדֶה הַמַּגְנֵטִי שֶׁל כַּדּוּר הָאָרֶץ מֵעַל קַו הַמַּשְׁוֶה.

הָאַסְטְרוֹנָאוּט (שַׁיִט כּוֹכָבִים, טַיָּס חָלָל) הָרוּסִי – יוּרִי גַּגָּרִין, הָיָה הָאָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהִקִּיף אֶת כַּדּוּר הָאָרֶץ בְּאַפְּרִיל 1961, בַּחֲלָלִית "ווֹסְטוֹק 1". בְּפֶבְּרוּאָר 1962 בִּצַּע ג'וֹן גְּלֶן הָאָמֵרִיקָנִי שָׁלֹשׁ הַקָּפוֹת מְלֵאוֹת סְבִיב כַּדּוּר הָאָרֶץ. הַמֵּרוֹץ נִמְשָׁךְ.

בְּיוּלִי 1969, נָחַת הָאָדָם הָרִאשׁוֹן עַל הַיָּרֵחַ. הָיָה זֶה נִיל אַרְמְסְטְרוֹנְג הָאָמֵרִיקָנִי בַּחֲלָלִית "אַפּוֹלוֹ 11". מִלְיוֹנֵי אֲנָשִׁים בְּרַחֲבֵי הָעוֹלָם צָפוּ בְּצַעֲדָיו עַל פְּנֵי הַיָּרֵחַ וּשְׁמָעוּהוּ אוֹמֵר אֶת הַמִּשְׁפָּט הַמְּפֻרְסָם: "צַעַד קָטָן לָאָדָם, צַעַד גָּדוֹל לָאֱנוֹשׁוּת". עַל כָּל הַשְּׁלַבִּים הַלָּלוּ בְּחֵקֶר הֶחָלָל, וְהַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם עַד הַיּוֹם, תּוּכְלוּ לִרְאוֹת וְלִלְמֹד בַּתַּעֲרוּכָה "25 שְׁנוֹת אָדָם בֶּחָלָל", אֲשֶׁר מֻצֶּגֶת בְּיָמִים אֵלֶּה בְּמוּזֵיאוֹן טֶכְנוֹדַע בְּחֵיפָה. הַתַּעֲרוּכָה מְצִיגָה אֶת הָאֵרוּעִים הַמֶּרְכָּזִיִּים בְּחֵקֶר הֶחָלָל, בְּצַד דְּגָמִים, כְּגוֹן דֶּגֶם תָּא הַפִּקּוּד שֶׁל הַחֲלָלִיּוֹת אַפּוֹלוֹ 11 וְג'מִינִי, דִּגְמֵי מַעְבּוֹרֶת הֶחָלָל

שיגור ג'מיני 5 עם האסטרונאוטים גורדון קופר וצ'רלס קונרד, ב־21 באו־גוסט 1965.

וּמַעְבֶּדֶת הֶחָלָל סְקַיְלָב, חֲלִיפַת חָלָל עַל כָּל אֲבִיזָרֶיהָ, מְזוֹן חָלָל יָבֵשׁ וְקָפוּא בְּשַׂקִּיּוֹת פְּלַסְטִיק, בְּתוֹסֶפֶת אֲקָדַּח מַיִם לְרַעֲנוּן הַמָּזוֹן וכו'. נוֹסָף לְכָךְ, שְׁנֵי מַחְשְׁבִים מְאַפְשְׁרִים לְכָל הַמְעֻנְיָן לִלְמֹד מֻשָּׂגִים בְּסִיסִיִּים בְּנוֹשְׂאִים מְגֻוָּנִים כְּמוֹ כּוֹכְבֵי הַלֶּכֶת, שְׁבִיל הֶחָלָב, לִקּוּי חַמָּה וכו'.

דוד אגמון

עֵצִי וַאֲנִי

כָּכָה, פָּשׁוּט, אֶאֱמֹר אֶל עֵצִי,
אֶל עֵצִי הַצָּעִיר וְהָרַךְ,
אַלְפַּת בְּזְרוֹעַי אֶת גִּזְעוֹ הַיָּרֹק,
יַחְדָּיו נִשְׂתָּרֵג וְנִצְמַח.

אָשִׂים אֶת אָזְנִי לִלְבָבוֹ וְאַקְשִׁיב
קוֹלֵחַ שִׁירוֹ, שַׁאֲנָן,
אַקְשִׁיב לִלְבָבִי, הַפּוֹעֵם, הַפּוֹעֵם –
כָּמוֹהוּ, כָּמוֹהוּ הוּא רָן.

אִילָן וְעֵץ הַדֹּלֶב

רפי להב

סָמוּךְ לִשְׁכוּנָתוֹ שֶׁל אִילָן הָיָה מִגְרָשׁ וּפֶלֶא. כָּל יַלְדֵי הַשְּׁכוּנָה שִׂחֲקוּ בּוֹ. הָיָה הַמִּגְרָשׁ כְּאִי שֶׁל יָרֹק בְּלֵב יָם שֶׁל בֶּטוֹן. פְּרָחִים בְּשַׁלַּל צְבָעִים צָצוּ בְּלִבּוֹ מֶשֶׁךְ כָּל הָעוֹנָה וּכַר הַדֶּשֶׁא הָיָה כְּמוֹ מַרְבָד טִבְעִי. עֵץ דֹּלֶב גָּדוֹל, חָזָק וְאָצִיל, עָמַד בְּמַרְכָּזוֹ הַמִּגְרָשׁ. לֹא הָיָה עֵץ דּוֹמֶה לוֹ בְּכָל הָאֵזוֹר.

אַגָּדוֹת רַבּוֹת אוֹדוֹת הָעֵץ הָיוּ. אִשָּׁה אַחַת סִפְּרָה עַל יְהוּדִי נִצּוֹל שׁוֹאָה אֲשֶׁר הֵבִיא שָׁתִיל שֶׁל דֹּלֶב מֵאֵירוֹפָּה וְשָׁתַל אֶת הַשָּׁתִיל לְזֵכֶר קָרְבְּנוֹת הַשּׁוֹאָה. הַיְלָדִים כֻּלָּם נֶהֱנוּ מֵעֵץ הַדֹּלֶב. עַל אֶחָד מֵעֲנָפָיו הָאֵיתָנִים קְשׁוּרָה הָיְתָה נַדְנֵדָה. מִינִים רַבִּים שֶׁל צִפֳּרִים שָׁכְנוּ בַּעֲנָפָיו, וִילָדִים אֲשֶׁר טִפְּסוּ מַעְלָה זָכוּ לִרְאוֹת בְּקִיעָתוֹ שֶׁל גּוֹזָל. צִלּוֹ שֶׁל הַדֹּלֶב מִקְלָט נָעִים הָיָה מִפְּנֵי קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַקַּיִצִית. אִילָן שֶׁאָהַב אֶת עֵץ הַדֹּלֶב, הֶאֱמִין שֶׁיֵּשׁ לוֹ נְשָׁמָה.

יוֹם לִפְנֵי ט"ו בִּשְׁבָט הִגִּיעַ מְהַנְדֵּס הָעִיר לַמִּגְרָשׁ. בְּיָדָיו שִׂרְטוּטִים וְעַל פָּנָיו מַבָּט שֶׁל כַּעַס וְחֹסֶר סַבְלָנוּת.

"יְלָדִים", צָעַק הַמְּהַנְדֵּס, "אֵיךְ אַתֶּם יוֹדְעִים לִקְרֹא?"

"מָה קָרָה?" שָׁאֲלוּ הַיְלָדִים הַמְבֹהָלִים.

"בְּכָל הָעִיר תְּלוּיוֹת מוֹדָעוֹת. מָחָר בַּבֹּקֶר יַגִּיעַ צִיּוּד כָּבֵד וְיַתְחִילוּ לִסְלוֹל אֶת הַכְּבִישׁ הֶחָדָשׁ עוֹד הַיּוֹם כּוֹרְתִים מֵהַיּוֹם תִּמָּצְאוּ זָרִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה עָבְרָה עַל הַחֹק הִסְתַּלְּקוּ הַבַּיְתָה מִיָּד!" הַיְלָדִים הַמְבֹהָלִים הִתְפַּזְּרוּ לְכָל עֵבֶר. רַק אִילָן נִשְׁאַר בַּמָּקוֹם. הוּא נֶעֱמַד עִם גַּבּוֹ אֶל הַדֹּלֶב, כְּאִלּוּ בְּעֶמְדַּת הֲגַנָּה.

הַמְּהַנְדֵּס הִתְקָרֵב אֶל אִילָן.

"הִתְכַּוַּנְתִּי גַּם אֵלֶיךָ, יֶלֶד. הָעֵץ עוֹמֵד בִּמְקוֹם מְסֻכָּן. עֵץ זֶה כָּרוּת יִכָּרֵת כִּי הַכְּבִישׁ יַעֲבֹר בַּמָּקוֹם הַזֶּה".

אִילָן לֹא נִרְתַּע.

הוּא נִמְנַע מִלְּהִתְאַסֵּף אֶל הַמְּדַבֵּר. אַךְ בִּקֵּשׁ לְהִתְגּוֹנֵן וְחִישׁוּת דַּעַת. "דַּע לְךָ, אֲדוֹנִי, אִם רְצוֹנְכֶם לִכְרֹת אֶת הַדֹּלֶב הַזֶּה, עֲלֵיכֶם לִכְרֹת גַּם אוֹתִי".

בִּמְהִירוּת הַבָּזָק זִנֵּק אִילָן עַל הָעֵץ. תּוֹךְ שְׁנִיּוֹת סְפוּרוֹת טִפֵּס גָּבוֹהַּ גָּבוֹהַּ.

"רֵד מִיָּד" צִוָּה הַמְּהַנְדֵּס הָרוֹתֵחַ מִכַּעַס. "אֶקְרָא לַמִּשְׁטָרָה"

"הִנְנִי מוּכָן לָתֵת אֶת הַדִּין עַל מַעֲשַׂי", הֵשִׁיב אִילָן בְּבִטָּחוֹן.

וּבְכֵן, מְהַנְדֵּס הָעִיר הִזְעִיק אֶת הַמִּשְׁטָרָה. קִבְּלַן הַכְּרִיתָה אֲשֶׁר הִגִּיעַ לַמִּגְרָשׁ עִם צַוְתוֹ, סֵרֵב לִנְגֹּעַ בָּעֵץ פֶּן יַאֲנֶה רַע לַיֶּלֶד. הַמִּשְׁטָרָה הִזְעִיקָה אֶת הוֹרָיו שֶׁל אִילָן. סַקְרָנִים רַבִּים הִתְקַהֲלוּ בַּמִּגְרָשׁ. מוֹרִים וִידִידִים נִסּוּ לְדַבֵּר אֶל לִבּוֹ, אַךְ לַשָּׁוְא.

יָרַד הַלַּיְלָה. סֵרוּבוֹ שֶׁל אִילָן לִפְנוֹת אֶת הָעֵץ הָיָה מֻחְלָט. אֲפִלּוּ אָבִיו אִבֵּד כָּל סַבְלָנוּת.

"רֵד מִיָּד וּבוֹא הַבַּיְתָה", קָרָא הָאָב. "מַסְפִּיק עִם הַשְּׁטוּיוֹת!"

"אֲבָל אַבָּא", עָנָה אִילָן. "הֲלֹא לִמַּדְתָּ אוֹתִי שֶׁאֵין לַעֲקֹר נָטוּעַ".

הֵשִׁיב הָאָב, "אָמְנָם כֵּן בְּנִי, אֲבָל הַכְּבִישׁ חִיּוּנִי וְחַיָּב לְהִבָּנוֹת. הִתְנַהֲגוּתְךָ גּוֹרֶמֶת עִכּוּבִים וּנְזָקִים בְּמֵאוֹת שְׁקָלִים".

אִילָן שָׁקַל אֶת דִּבְרֵי אָבִיו. "אַבָּא יָקָר, מֵעוֹלָם לֹא פָּעַלְתִּי בְּנִגּוּד לִרְצוֹנְךָ, אַךְ יֵשׁ וּמַגִּיעָה שָׁעָה גּוֹרָלִית שֶׁאֲפִלּוּ יֶלֶד חַיָּב לְהַעֲנוֹת לְצַו מַצְפּוּנוֹ".

הָאָב הִתְרַשֵּׁם מִדִּבְרֵי בְּנוֹ. "עֲמֹד עַל דַּעְתְּךָ בְּנִי, אַךְ הֱיֵה מוּכָן לָשֵׂאת בַּתּוֹצָאוֹת".

וּבְכֵן כָּל הַלַּיְלָה נִשְׁאַר אִילָן עַל הָעֵץ. הוּא סָבַל מִקֹּר וְחָשַׁשׁ לִסְגֹּר עַפְעַפָּיו לְרֶגַע, אַךְ לִבּוֹ עָמַד בְּמִבְחַן הַמַּחְשָׁבָה.

בֵּינְתַיִם הַסִּפּוּר קִבֵּל כְּנָפַיִם. לְמָחֳרָת, בְּבֹקֶר ט"ו בִּשְׁבָט, הִגִּיעַ הַצִּיּוּד הַכָּבֵד. שׁוּב הִתְקַהֲלוּ סַקְרָנִים. מְהַנְדֵּס הָעִיר חָזַר לַמִּגְרָשׁ עִם מְפַקֵּד הַמִּשְׁטָרָה.

"כָּל הָעִנְיָן הֻעֲבַר אֶל הַמְּהַנְדֵּס הַמְּחוֹזִי", אָמַר מְהַנְדֵּס הָעִיר לַשּׁוֹטֵר. "הוּא יַכְרִיעַ בַּנִּדּוֹן".

פִּתְאֹם רָעַם קוֹלוֹ שֶׁל עִתּוֹנַאי: "הִנֵּה הַמְּהַנְדֵּס הַמְּחוֹזִי – וְשׁוֹפֵט הַמָּחוֹז מִתְלַוֶּה אֵלָיו!"

מִבְּלִי לְהִתְיָעֵץ עִם אִישׁ, נִגְּשׁוּ הַשּׁוֹפֵט וּמְהַנְדֵּס הַמָּחוֹז הַיָּשָׁר אֶל הָעֵץ. שְׁנֵיהֶם הִטּוּ אֹזֶן לַדֹּלֶב. לְמַעְלָה בַּצַּמֶּרֶת, חָשׁ אִילָן בִּרְעִידָה קַלָּה.

שׁוֹפֵט הַמָּחוֹז פָּנָה אֶל הַקָּהָל. "אָכֵן לַדֹּלֶב נְשָׁמָה!"

הַמְּהַנְדֵּס הַמְּחוֹזִי הִכְרִיז בְּעִקְבוֹתָיו, "הַיֶּלֶד אִילָן מָנַע אָסוֹן כָּבֵד שׁוּם כְּבִישׁ לֹא יַעֲבֹר בַּמָּקוֹם הַזֶּה. וְהַכְּנָן עִקּוּף עֶשְׂרִים מֶטְרִים הַצִּדָּה!"

כָּל הַקָּהָל הֵרִיעַ לְאִילָן. "גַּם ט"ו בִּשְׁבָט" צָעֲקוּ. "כָּל הַכָּבוֹד לַיֶּלֶד הָאַמִּיץ!"

אִילָן יָרַד מִן הָעֵץ וְעֵינָיו נִתְמַלְּאוּ דִּמְעוֹת גִּיל. כֻּלָּם נִסּוּ לְחַבֵּק אוֹתוֹ וְלִטְפֹּחַ לוֹ עַל הַשֶּׁכֶם. הָעִתּוֹנָאִים בִּקְּשׁוּ לְרַאְיֵן אוֹתוֹ, וַאֲפִלּוּ נִיֶּדֶת שִׁדּוּר שֶׁל הַטֶּלֶוִיזְיָה הִגִּיעָה לְתַעֵד אֶת הָאֵרוּעַ.

אִילָן נִזְכַּר בְּדִבְרֵי חז"ל – "כָּל הַמַּצִּיל נֶפֶשׁ אַחַת כְּאִלּוּ הִצִּיל עוֹלָם וּמְלוֹאוֹ".

נִדְמָה הָיָה לוֹ שֶׁרַק הוּא רָאָה אֶת הַמִּסְפָּרִים הַכְּחֻלִּים הַמְקֻעְקָעִים עַל זְרוֹעוֹתֵיהֶם שֶׁל הַשּׁוֹפֵט וּמְהַנְדֵּס הַמָּחוֹז.

הָאַגָּדָה בְּוַדַּאי צְדוּקָה, חָשַׁב אִילָן. לְעֵץ הַדֹּלֶב נְשָׁמָה שֶׁל יְהוּדִים רַבִּים.

רוני לרנר

צִיץ כזה לא הולך ברגל

ט"ו בשבטו מסביב הכל ירוק ופורח. בבתי־הספר ובגני הילדים יוצאים כולם לטיול קצר בחיק הטבע, או מסתפקים בהכנסת הטבע לתוך עציץ קטן. אכן, בחג זה מככבים העציצים. בכל פינה ניבטים אלינו שתילים, בתוך כדי חרס, בתוך מיכלי פלסטיק ריקים, בצנצנות...

הבה ניצור גם אנחנו עציץ – עציץ מיוחד במינו!

הוא לא יהיה עשוי פלסטיק או חימר, הוא יהיה עשוי – גומי... אנחנו נכין לנו עציץ ממגף!

אכן, מה רבים המגפיים הנזרקים החוצה מדי שנה. כל אותם מגפיים ישנים, שכבר אינם מתאימים, וכבר אינם "עולים" על רגלינו. ובכן, אל תזרקו אותם! הם עשויים לשמש כעציצים נהדרים.

עבודת ההכנה היא, באמת פשוטה מאוד.

ראשית, ננקה היטב את המגף הישן (רצוי שלא יהיה זה מגף המרופד מבפנים בפרווה עבה) ונוציא את סולית הבד הפנימית. בתחתית נחורר חור ובו נתקע אבן קטנה. האבן תאפשר את חלחול מי ההשקייה, בלי שהאדמה תיסחף עם המים.

עתה, נמלא את המגף באדמה פוריה, ונשתול באדמה צמח נחמד, לפי בחירתנו.

לא נותר לנו, אלא להעמיד את העציץ המקורי על מעקה המרפסת, ולחכות לפריחה.

מעניין מה יגידו השכנים...